

Xajon-la San Juan ra tji'ta kjoa ra tsakon tsijen-la Jesucristo

Kjoa ra isikji'nchré jè Jesucristo jè ra chi'nda-la ma

1 ¹Kjoa ra Nainá kitsjà-la Jesucristo mé-ni nga katabakón tsijen-la ra xita chi'nda-la ma, kjoa ra ta nditon kjón-ní kokama. Kò 'koaá 'sín isikji'nchré Juan ra chi'nda-la ma 'kia nga jngo ikjali-la isikasén-la nga kokitsò-la jñà kjoa kii. ²Kò jè Juan tíchja kixi-ní ['kia nga tsikí'ta xajon] nga'tsi kjoa ra kijtse kò ra kí'nchré koni 'sín nga jè Jesucristo kiichja kixi-la jñà 'én ra kitsjà-la Nainá.

³Mé ta nda-la jè xita ra kotá'yá kò jñà xita ra 'nchré jñà 'én-la Nainá ra tji'ta xajon rakii, kjoa ra 'sa kokama; ti'koaá mé ta nda-la jñà xita ra síhitjasòn koni 'sín nga tíchja jñà 'én ra ya tji'ta, nga jè nichjin rakii, ijyeé tímachraña.

Kjoa nihixo'ta a'ta 'tse jñà naxindá-la Cristo ra ito ma-nioo

⁴An ra 'mì-na Juan, 'aán tíbindá-no xajon jìòn ra naxindá-la Cristo 'mì-no ra ito i'nde titsajna ya nangi ra chja-ni Asia. Jè katatsjá-no kjonda kò kjo'nchán jè Nainá ra tíjna skanda nichjin 'ndi, kò jè ra tíjna-ni skanda kjo'tsia, kò jè ra 'sa kj'íi india-ni, kò jñà Inìma Tsje ra ito ma-ni ra títsajna ya ngixkon jè ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma, ⁵kò jè Jesucristo jè ra ngi 'én kixi tsjá, jè 'ndí-tjòn ra jaáya-ila ya ajin-la mi'ken, kò jè ra batéxoma-la jñà xita ra tjihijyo íjòn i a'ta nangi. Jè Cristo ra tsjake-ná, ra ngi koó jní-la ra ixaájen isitsje-ni jñà jé-ná. ⁶Xitaxá íjòn kò na'mì ki'sín-ná nga ya sixá'ta-lá Nainá ra Na'in-la ma. Jeya katijna ki'ta ra jè, kò jè katabatéxoma ki'ta skanda ta kjiá-nioo kò skanda ta mé nichjin-nioo. Kò'sín katama.

⁷Chítsijen-la jè Cristo, ijyeé nchrabá ya ajin ifi! Nga'tsì xitá skeé-ni xkon. Kō jñà xitá ra isì'ken tì'koaá ske-ní. Nga'tsì xitá naxindá ra tjin i a'ta nangi 'ñó skindaya 'kia nga ske. Jon, 'koaá 'sín koma.

⁸“Aán-ná ra tijná ítjòn skanda kjo'tsia, kō 'aán-ná ra tijná skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin, 'koaá 'sín xiaan 'an ra Nainá 'mì-na ra tijná ítjòn-no, 'an ra tijná skanda nichjin 'ndi, 'an ra tijná-na skanda kjo'tsia, kō 'an ra 'sa kji'í india-na, ra bato tse nga'ñó tjin-na.”

**Én kō kjoa ra kjo'tsia-ni nga tsakón-la Nainá
Juan ra a'ta 'tse Cristo**

⁹An ra 'mì-na Juan, ra 'ndsé chibé tísingásòn-kō-najìòn ta ngatjì-la nga ngásòn ya mahítjìngi-lá jè Jesucristo; 'koaá ma-ni nga ngásòn inchinikjeén kjohi'in, kō ngásòn ya nakjoá-ná ñánda nga Nainá tíbatéxoma kō ngásòn inchichíkjoajin-ná nga'tsì kjoa. India 'kia nga ya tijná i'nde ra kijnajin-ndá ra 'mì Patmos ta ngatjì-la 'én-la Nainá kō tà ngatjì-la nga jè tsì'kènájmíya a'ta 'tse Jesucristo. ¹⁰Yaá tijná 'kia nga jè nichjin-la Na'ín-ná kō jè nga'ñó 'tse Inìma Tsje-la Nainá 'jiikànè-na; kō ya ajton í'ndsian kí'nchré jngo-la 'én ra 'ñó kiichja koni tsa jngo jta-la chrjoo ra 'ñó jane, ¹¹nga kitsò:

—Aán-ná ra tijná ítjòn skanda kjo'tsia, kō 'aán-ná ra tijná skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin. Jngo xajon tinda'tí jè kjoa ra tji'yi, akjòn tìkasén-la jñà naxindá-na ra ito i'nde títsajna ya nangi ra chja-ni Asia, jñà naxindá ra 'mì Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia kō Laodicea.

¹²Kō isikáfa-náa nga mejèn-na skee yá-ní ra tíchja-na. Ito kichá candelero kíjtsee ra ngi kichá sinè ra ya tiya sera.

¹³Ya nga masen-la ñánda nga ijncha jñà kichá candelero ra ito ma-nioo, yaá síjna ra kō'sín 'ki koni i'ndí-la xitá. Jngo nikje ndajò kjiya ra bijchó skanda atjòn ndsako. Kō tjíkjá jngo xìncho ra ngi kichá sinè ra tjté ya asòn inìma-la.

¹⁴Jñà tsja-sko, 'koaá 'sín 'ñó chraba kjòn koni kjòn tsja-la forrè, kō koni 'sín kjòn jñà 'nchán. Jñà xkon, 'koaá 'sín tsijen koni tsa títi ni'í. ¹⁵Jñà ndsako, 'koaá 'sín kjòn koni kichá sinè ra 'ñó nda fate 'kia nga ijye sijn ni'í. Jè jta-la 'koaá 'sín na'yá-la koni 'sín ma jngo xangá ñánda nga 'ñó jè nandá tíxaájten. ¹⁶Ya tsja nga kixi, ito nitse tjíya. Ya

tsa'ba, jngo kichá ndajò bitjo ra itsjí 'ki ra ijò ngajò 'ka. Kò jè isén-la, 'koaá 'sín 'ki koni jè tsá'bí 'kia nga 'ñó tsje ma ndabá-la.

¹⁷Kia nga kítsee, yaá ískàtjen-ngiaa ndsako koni tsa jngo mi'ken. Kò 'kiaá tsakásòn-na jè tsja kixi, kitsò-na:

—Kì tà chjàn skon-jìn, 'aán-ná ra tíjna ítjòn skanda kjo'tsia kò 'aán-ná ra tíjna skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin; ¹⁸kò 'aán-ná ra tíjnakon; 'keén-náa, tanga 'ndi 'ndi tíjnakon-ná skanda ta kjiá-nioo kò skanda ta mé nichjin-nioo. 'Aán tsá'ya jè yabi 'tse kjobiya ya i'nde-la mi'ken. [Tjí'ndeé-na nga 'an ma skí'xa i'nde-la mi'ken nga sikjaáya-ila ti'koaá tjí'nde-na nga kichjää jè xotjòba-la.] ¹⁹Tinda'tí xajon jñà kjoa ra ijye kà'yi kò kjoa ra tíma 'ndi 'ndi kò jñà kjoa ra 'sa kókama. ²⁰Kíí 'sín tíchja-ni kjoa'ma 'tse nitse ra ito ma-ni ra kà'yi kò jñà candelero ra ito ma-ni ra ngi kichá sinè. Jñà nitse ra ito ma-nioo, jñá ìkjalì 'tse naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna. Kò jñà candelero ra ito ma-ni, jñá-ní naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna.

Kjoa ra isinè-la jè naxindá-la Nainá ra tíjna ya ján Éfeso

2 ¹Tinda-la xajon jè ìkjalì 'tse naxindá-na ra tíjna ya ján Éfeso: “Kíí 'sín tíchja jè ra ito nitse tjíya ya tsja nga kixi, jè ra ya tsá'bajin masen-la jñà kichá sinè ra ito ma-nioo ra ma sincháya sera, nga tsò: ²Be-ná jñà kjoa ra inchi'nià, nga 'ñó inchiníxá kò nga mì kì tsa inchimi'on-no. Ti'koaá beé-te nga mì kì sasén-no kjoa'cho ra 'sín xita. Kò beé-te nga ijye ichji'ta jñà xita ra kò'sín tsò-la ijo-la nga Nainá tsikíxáya-la, tanga mì tsa kixi-ni kjoa, nga ijyee kijcha jiòn nga ta xita ndiso-ní. ³Tíchikjoakoó-no ni'sín tse kjohi'in inchinikjioón ta ngatji tsa'an; kjè tsa mì'on-no. ⁴Tanga tjín kjoa ra 'cho tjín inchi'nià ra mì kì sasén-na. Mì kì tì kò'sín tjín-no kjotsjacha koni 'sín nga ti'sa ítjòn. ⁵Tíkítsjen kó'sín nga ki'nià 'kia nga ti'sa ítjòn 'kia nga tikje kjoa kajion. Tikájno jé-no. Kò'sín 'tiaàn india-no koni 'sín nga ki'nià nga ti'sa ítjòn. Tsa mì kò'sín 'siaan, kijn-na ñánda nga titsajna jiòn kò kjohíxìn-náa jè candelero-no ra títi mé-ni mì tì tsja ya kiti-ni ya ajin naxindá-na ra i'ka. ⁶Tanga tjín kjoa ra nda 'nià, nga jticha-no jñà kjoa ra 'sín jñà xita nicolaítas, kò ti'koaá jtikeé-te ra 'an. ⁷Nda katafiya-no koni 'sín jè Iníma Tsje-la Nainá tsò-la jñà naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna. Jñà ra siikijne-la nga'tsi kjoa ra kotojin, tsja'ndé-la

nga skine jñà to-la jè yá ra tsjá kjobinachon ra síjna ya i'nde-la Nainá ñánda nga 'nó nda chon.”

Kjoa ra isinè-la jè naxindá-la Nainá ra títjna ya ján Esmirna

⁸Tinda-la xajon jè ìkjalì 'tse naxindá-na ra títjna ya ján Esmirna: “Kíí 'sín tíchja jè ra títjna ítjòn skanda kjo'tsia ko ra títjna skanda nga kjehe'tà nìchjin, jè ra 'ken tanga jaáya india-ila ko títjakon 'ndì 'ndì; kíí 'sín tsò: ⁹'An be-náa jè xá ra 'nià ko be-náa kjo'hi'in ra inçhibato ko nga xita ima-no, (tanga ra a'ta 'tse Nainá, 'nó tse kjonda tísakó-no). Be-náa nga chjajno-no jñà xita ra ko'sín tsò-la ijo-la nga xita judío-ní, tanga mì tsa kixì kjoa nga xita judío; jñà xita kìì, yaá chja-ni ñánda nga maxkóya xita-la xita-níí. ¹⁰Kì tà chjàn skon jìòn, nì'sín ta mé kjo'hi'in ra kotojìòn, nga jè xita-níí ndayá sikkjaha'sen i'ka-najìòn mé-ni nga tjá'ta-no a'ta 'tse kjoa ra makjìín-no, ko te nìchjin sikkjioón kjo'hi'in. Tanga nda 'tiaàn ra a'ta tsa'an skanda 'kia nga kiyá jìòn, ko 'aán singátsja-no jè kjobinachon ra mì fehe'ta koni jngo corona. ¹¹Nda katafíya-no koni 'sín jè Iníma Tsje-la Nainá tsò-la jñà naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna. Jñà ra sikkijne-la nga'tsì kjoa ra kotojin, nímé kjo'hi'in koto a'ta 'tse kjobiya ra ma-ni jò 'ka.”

Kjoa ra isinè-la jè naxindá-la Nainá ra títjna ya ján Pérgamo

¹²Tinda-la xajon jè ìkjalì 'tse naxindá-na ra títjna ya ján Pérgamo: “Kíí 'sín tíchja jè ra títjn-la kichja ndajò itsjí ra jìò nga jò 'ka nga tsò: ¹³'An be-ná jè xá ra inçhi'nià; be-ná ñánda títajna; yaá títajna ya ñánda tíbatéxoma jè xita-níí, tanga be-ná nga kixíí títajna jìòn nga mì kì tsa inçhinijchajin-jìòn ra a'ta tsa'an; ti'koa mì tsa inçhibì'ma-jìòn koni 'sín nga makjìín-no a'ta tsa'an; nì'sín 'kia nga 'ken jè Antipas, xita ra tsi'kénajmí kixì a'ta tsa'an, nga yaá 'ken-jin-no ya ñánda títjna jè xita-níí. ¹⁴Tanga títjn i'ka kjoa ra 'cho títjn inçhi'nià jìòn ra mì sasén-na, nga yaá títajnajin-no xita ra makjìín-la koni 'sín tsakón-ya jè Balaam kjo'tseé nga tsinçhá'a xita ra tsi'kìn Balac nga mejèn-la nga jñà xita Israel kátátsji-jé nga katakjine tsajmí ra xkósòn isinçha'tá-la ti'koa kata'sín ra kjoachijngi. ¹⁵Ti'koaá títajjín i'ka-no xita ra makjìín-la koni 'sín bakón-ya jñà xita nicolaítas; jñà xita kìì jtike-ná ra 'an. ¹⁶Koaá ma-ni tikájno jé-no ko kì ti tsja jé bátsji-no; tsa mì kì ko'sín 'siaan, nditòon

kjiáan ñánda nga titsajna jiòn nga skajàn-ko jñà xita kii, ko jè sichjéen jè kicha ndajò ra itsjí 'ki ra ya bitjo-ni ndsa'baa. ¹⁷Nda katafiya-no koni 'sín jè Inìma Tsje-là Nainá tsò-là jñà naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna. Jñà ra sùikijne-là nga'tsi kjoa ra kotojin, 'aán tsja-là tsajmì ra skine ra 'mì maná ra 'an tíjna'ma-na; ti'koaá jngo najo itsé ra chraba 'ki tsja-là ra ya tjí'ta jngo 'í xitse ra niyá bexkon; ta jé ske jè ra tjábé-là.”

Kjoa ra isinè-là jè naxindá-là Nainá ra tíjna ya ján Tiatira

¹⁸’Tinda-là xajon jè ikjali 'tse naxindá-na ra tíjna ya ján Tiatira: “Kíí 'sín tíchja jè l'ndí-là Nainá ra kokjòn xkon koni tsa títi ní'í ko ra ko'sín kjòn jñà ndsako koni kicha sinè ra 'mì bronze ra 'ño nda kjochrja'i; kíí 'sín tsò: ¹⁹'An be-ná jè xá ra inchi'nià jiòn ko be-ná jè kjotsjacha ra tjín-no ko kó'sín nga makjiín-no ko kó'sín inchiníxá ko nga inchichíkjoako-no; be-ná nga jè nichjin 'ndi 'ndi, isaá nda inchiníxá mì 'koa-ni koni nga 'sa ítjòn. ²⁰Tanga tjín i'ka kjoa ra 'cho tjín inchi'nià jiòn ra mì kì sasén-na, nga bi'nde-la jiòn jè chjoón ra 'mì Jezabel ra ko'sín tsò-là ijo-là nga maá-là 'bénajmíya mé kjoa ra 'sa kokama, nga kondacha-là ko bakón-ya-là xita chi'nda-na mé-ni nga kjoachijngi kata'sín-ni ti'koa nga katakjine tsajmì ra xkósòn sinchá'ta-là. ²¹'An títsja-isa-là nichjin nga katasíkájno jé-là nga kì tì tsja jé bátsji-ni, tanga majìn-là tsjin kjoachijngi ra 'sín. ²²Tanga 'aán tsja jngo-là 'chin ra 'ño tse kjohi'in sùikjiín ko jñà xita ra ya taña síngásòn-ko kjoachijngi, tsa mì kì sífákájno jé-là nga mì tì jé koaàtsji-ni. ²³India kjón-ní si'kéen jñà xita ra ya fitjìngi-là. Ko nga'tsi jñà xita naxindá-là Cristo ske-ní nga 'aán-ná ra be kótsò jè kjobítsjen-là xita ko kó'sín tjín ajin inìma-là; jiòn, ra jngó jngó-no, 'koaá 'sín tsja-no kjohi'in koni 'sín tjín kjoa ra inchi'nià. ²⁴Tanga jiòn ko xita ra i'ka ra ya títsajna ya Tiatira ra mì tsa ya inchichitá'yá kjobítsjen ra mì nda tjín, ra ti'koaá kjè kì tsa ya nda 'yaxkon jiòn jè ra kòtsò-là jñà xita kii: Kjobítsjen ra tjí'ma-là xita-níí. Jiòn, 'koaá 'sín xin-no: Mì tsa tì mé kjoa ra sjé-isa-no. ²⁵Koni 'sín ijye inchi'nià, ko'sín 'tiaàn skanda 'kia nga 'an ra kjí'í india-na. ²⁶Jñà ra sùikijne-là nga'tsi kjoa ra kotojin ko ra sùhitjasòn xá-na koni 'sín mejèn-na skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin, 'aán tsja-là xá nga jñà kotèxoma-là naxindá ra tjín ya isà'nde. ²⁷Ngì koó kjo'tsen-là ko jngo kicha koaàya tsja nga

kotèxoma kò 'koáá 'sín sìxkoaya koni tsa tìjì ni'nde. 'Koáá tì'sín 'sìin koni 'sín kitsjà-na kjo_tèxoma Na'in-na. ²⁸Kò tsjaá-la jè nitse-xó ra tjo 'kiá nga tajñò. ²⁹Nda katafiya-no koni 'sín jè Inìma Tsje-la Nainá tsò-la jñà naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna.”

Kjoa ra isinè-la jè naxindá-la Nainá ra tìjna ya ján Sardis

3 ¹Tinda-la xajon jè ìkjalì 'tse naxindá-na ra tìjna ya ján Sardis: “Kìí 'sín tìchja jè ra ito Inìma Tsje-la Nainá tìjn-la kò ra ito ma-ni nitse-la, nga tsò: 'An be-ná mé ra 'nià, 'koáá 'sín 'yaxkon-najìon nga titsajnakon-no, tanga ra kixì-ni kjoa, mi'ken-ná jìon. ²Tìkjaáya-la ijo-no; 'ti-la nga'ñò jñà kjoa ra ijye mejèn inchi'hija; nga kjè kì beè tsa ndaa inchi'nià jìon ya ngixkon Nainá. ³Tìkítsjen kjobítsjen ra ijye itjábé-no kò ra ijye kina'yá; kò'sín tìhitjasòn; kò tìkájno jé-no nga kì tì tsja jé fatsji-no. Tsa mì kì sikonaa ijo-no, ta nditon kjón-ní kjíhi'ka-no koni 'sín 'fii jngo xita chijé, mì kì jcha mé nichjin nga kjíhi'ka-no. ⁴Tanga tìhijyo chiba xita ya Sardis ra kjè tsa mé jé bátsji; yaá kímako-na kò nikje chrobaá kjòn ra kjóya koni 'sín nga bakèn-la. ⁵Jñà ra sìkijne-la nga'tsì kjoa ra kotojin, nikje chrobaá kjòn ra kjóya; kò nìkjia tì sikjéhejno-na 'í-la ya a'ta xajon 'tse kjobinachon; 'koáá 'sín xiáan ya ngixkon Nainá ra Na'in-na ma kò ya nándá nga incha masen ìkjalì-la nga xita ts'a'an-ná. ⁶Nda katafiya-no koni 'sín jè Inìma Tsje-la Nainá tsò-la jñà naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna.”

Kjoa ra isinè-la jè naxindá-la Nainá ra tìjna ya ján Filadelfia

⁷Tinda-la xajon jè ìkjalì 'tse naxindá-na ra tìjna ya ján Filadelfia: “Kìí 'sín tìchja jè ra ngi xita tsje kò ra ngi jè sabá ra ngi xita kixì, jè ra tsá'ya yabi 'tse xitaxá ítjòn ra tsí'kin David, jè ra ma-la kjí'xa'nde ján ngajmi kò niyá ra tì'nde-la nga kùchjajto-ni, kò 'kiá nga jè saba bíchjajto, nì yá ra tì'nde-la nga skií'xa. Kìí 'sín tsò: ⁸'An be ijye-ná xá ra 'nià jìon; chítsijen, jngo xotjoba tìbasijná masen-no ra tì'xajto ra niyá tì'nde-la nga kùchjajto; nga nì'sín chiba nga'ñó tìjn-no, inchnitjasòn-no koni 'sín tsò 'én-na, kò mì kì tsa inchi'bitsa'ma jìon ra a'ta ts'a'an. ⁹Tjín jngó jtín xita ra ya chja-ni ya nándá nga maxkóya xita-la xita-ní nga tsò nga xita judío-ní tanga mì tsa kixì kjoa, ta xita ndiso-ní. 'Aán kjíhiko jñà xita kù nga katincha-xkó'nchi ya angi ndsakò jìon mé-ni nga katabe-ni nga

tsjake_najiòn. ¹⁰Ta ngatjì-là nga inchnitjasòn ki'ta-najiòn jñà 'én ra kítsja-no nga katachíkjoa-no, 'koaá ma-ni nga kósiko-no jè nichjin ra ijye nchrabá machraña, 'kia nga kjííkanè kjohi'in xita nga tjá'ta ijye nga'tsì ra títsajna ya a'ta nangi. ¹¹Kítjojen nditoón india-na; kì tà chjàn jmio jñà kjoanda ra ijye tjín-no koni 'sín makjiín-no mé-ni mì yá ra kjoaá'an-no kjo'tjò ra jiòn ijye inikijne. ¹²Jñà ra sìikijne-là nga'tsì kjoa ra kotojin, 'aán singátsja jngo i'nde nándà nga niyá ra ma kochrjexìn koni jngo ítsji nga'ño 'tse ingo ítjòn-là Nainá. Kò yaá ki'inda'tá jè 'í-là ra Nainá-na xian-là kò jè 'í-là naxindá-là Nainá, jè naxindá xitse ra 'mì Jerusalén ra ya nchrabá-ni ján ngajmi ya nándà nga tíjna Nainá; kò tì'koaá ki'inda'tá-te 'í xitse ra tsa'an. ¹³Nda katafiya-no koni 'sín jè Inìma Tsje-là Nainá tsò-là jñà naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna.”

Kjoa ra isinè-là jè naxindá-là Nainá ra tíjna ya ján Laodicea

¹⁴Tinda-là xajon jè ikjali 'tse naxindá-na ra tíjna ya ján Laodicea: “Kíí 'sín tíchja jè ra 'jii síjngo ijye-ni kjoa, jè ra ngi 'én kixi tsjá kò jè ra ngi jé kjón-ní ra kjohixi, jè ra tíjna ítjòn-là nga'tsì ra Nainá tsikínda, kíí 'sín tsò: ¹⁵'An be-ná nga'tsì kjoa ra inchi'nià jiòn nga mì tsa ngi 'ño tjín takòn, kò nì mì tsa ngi inda tjín takòn jiòn, ta jò tjín-no. ¹⁶Ta ngatjì-là nga ta jò tjín-no nga nì mì tsa ngi tsa 'ño tjín takòn jiòn, kò nì mì tsa ngi inda tjín takòn, kíí kò'sín jngó kjá kochrjéngi-no. ¹⁷Nga jiòn, 'koaá 'sín bixó: Xita nchiná-nájin; ndaá titsajna-jin; nímé ra chija'ta-najin. Tanga jiòn, mì kì 'ya-no tsa i'íin titsajna-no; nímé ra tjín-no; xita ima-no, kò xita xka-no kò titsajna líka-no. ¹⁸'Koaá 'sín tsja jngo-no 'én nga a'ta tsa'an maá tjatsjio ton sinè ra ngi ni'í kjotsje-ni mé-ni nga ngi xita nchiná katama kiti-no; kò tì'koaá a'ta tsa'an maá tjatsji-te nikje chroba ra tsjáya mé-ni nga mì kì jcha-là kjosabà-no nga titsajna líká; tì'koaá a'ta tsa'an maá tjatsjio jè xki ra kíngio jñà xkòn mé-ni nga nda kotsíjen-no. ¹⁹Nga'tsì xita ra 'an matsjake batíko-ná kò kjohi'in tsja-la; kíí machjeén-ni nga 'ño nda títsajnanda ki'ta nga tikájno jé-no kò kì tì tsja jé fatsji-no. ²⁰'An yaá síjnajto ya xotjoba ni'ya nga tíchjää; tsa tjín i'ka yá ra 'nchré jè jta-na kò tsa skíí'xá xotjoba ni'ya-la, komaá kjoáha'sen kò yaá kókjen-kò, kò tañaá kichi-jin. ²¹Jñà ra sìikijne-là nga'tsì kjoa ra kotojin,

'aán tsja'ndé-la nga ya kítsajna'ta-na ya íxile ñánda nga 'an tibatexóma, koni 'sín nga ijye ichìkjoako-na nga'tsì kjoa ra tsatojiaan nga ísikíjne-la kò yaá tìjna'ta-la Na'in-na ya íxile-la ñánda nga tibatéxoma ra jè. ²²Nda katafiya-no koni 'sín jè Inìma Tsje-la Nainá tsò-la jñà naxindá-na ra ito i'nde tìtsajna.”

Kó'sín 'yaxkón Nainá ya ján ngajmi

4 ¹Ra ijye kjomà askan-nioo ískotsíjen-náa ya ján i'ngaá kò kítjse-náa ngajmi nga tì'xá jngo xotjòba, kò jè jta ra kí'nchree nga 'sa ítjòn ra kò'sín tsò koni jngo chrjoo, kitsò-na: —Nchrabámijìn ijndí; 'aán kokon-la mé kjoa ra 'sa kòkama 'kia nga ijye koto kjoa ra tíma 'ndì 'ndì.

²Ta nditòón 'jìlkànè india-na jè nga'ño 'tse Inìma Tsje-la Nainá, kò kítjsee jngo íxile ñánda nga tísatéxoma ra tìjna ya ján ngajmi kò ya íxile rakìi tìjna jngo ra ya tìjnasòn. ³Jè ra tìjnasòn íxile nga tibatéxoma, 'koáá 'sín 'ño fate tsijen koni jè najo ra 'mì jaspe kò koni jè najo ra 'mì cornalina; kò ya andi-la íxile, yaá síjnandi jngo 'ya ra kò'sín fate tsijen koni jngo najo ra 'mì esmeralda. ⁴Kóho'ki tjindi-la ñánda nga tìjna ra tìjnasòn íxile nga tibatéxoma, ngi kahíjòn íxile incha-isa ñánda tísatéxoma-te, kò kítjse-náa nga kahíjòn xita jchínga títajnasòn ra ngi nikje chroba kjòn nikje ra kjiya, kò ngi jñà corona ra kichá sinè tjí'a skò. ⁵Ya ñánda nga tìjna ra tìjnasòn íxile nga tibatéxoma, bitjóó ni'í 'chon kò 'tsiín 'chon, tì'koá na'yá-la jta ra chja; kò ito ni'í síhisen ra títi ñánda nga tìjna masen íxile; jñà ni'í kii, jñà inìma tsje ra ito ma-ni 'tse Nainá. ⁶Ya ngxikòn jè ra tìjnasòn íxile nga tibatéxoma kijinaá jngo ndáchikon ra kò'sín 'ki koni jngo chitsín ra 'ño fate. Kò ya a'ta íxile kò ya andi-la ijòn ma-ni ra títajnakon títajna; kò kóhotíjngo ijo-la jñà ra ijòn ma-ni ra títajnakon, jndí ra ján kitsejno xkon.

⁷Jè ra tìjna ítjòn jñà ra títajnakon koni 'ki xaá 'ki; jè ra ma-ni jò koni 'ki nchraja i'ndí 'ki; kò jè ra ma-ni jàn isén-la xitaá tìjn-la; kò jè ra ma-ni ijòn, 'koáá 'sín 'ki koni xija ra tsá'bajin ya ajin isén. ⁸Jñà ra ijòn ma-nioo, jñà ra títajnakon, jón-jon najngá tìjn-la nga jngó jngó; kò ya nga tìjngo andi-la kò ya ngaya-la, jndí ra ján tjí'ta xkon; kò mì kì síkjáya nga nichjin kò nitjen nga tsò:

Tsje-ní, tsje-ní, tsje jè Na'ín-ná,
 jè Nainá ra bato tse nga'ño t́jín-la,
 jè ra t́jna-ni skanda kjo'tsia,
 kò jè ra t́jna skanda 'ndi
 kò jè ra sa kj'íí india-ni.

⁹Jñà ra títsajnakon, inçhibexkón-ní kò 'koaá 'sín inçhítsò-la nga tse kjonda kata'se-la, kò inçhítsjá-la kjoajeya jè ra t́jnasòn íxile nga t́jnakon skanda ta mé níchjin-nioo. Kò 'kia nga kò'sín 'sín, ¹⁰jñà xita jchínga ra kahíjòn ma-nioo minchaniña-ní nga mincha-xkó'nchi'ta-la jè ra t́jnasòn íxile, tí'koaá bexkón-ní jè ra t́jnakon ta mé níchjin-nioo, kò yaá sík'hijyo jñà corona-la ya ngixkòn jè ra t́jnasòn íxile nga tsò:

¹¹Na'ín bakén-li nga jí tjábé-li kjoajeya nga kata'yaxkón-li nga batoó 'ño tse nga'ño t́jín-li,
 nga jíí tsikindi nga'tsì tsajmì ra t́jín
 kò kjóbítsjen tsaji-ní nga t́jín nga'tsì tsajmì ra t́jín
 kò nga ma isinda nga'tsiòo.

Xajon ra t́jixkóya kò jngo Forrè

5 ¹An kítse-náa jè ra t́jnasòn íxile nga t́batéxoma nga kjinaya tsja nga kixi jngo xajon ra kjixkóya ra t́j'ta letra ya ngaya-la kò ya ngatsijen-la; kò itoo 'ka t́j'ño ñánda nga t́jchjá'ño nga t́j'ta chiba nga mì yá ra ma taxki ski'xa. ²Kò jngo ikjalí kítsee ra tse nga'ño t́jín-la ra 'ño kiichja nga kitsò:

—¿Yá ra bakèn-la nga ma skiíjndaya-te xajon rakii kò nga ma-la kjohíxin ñánda nga t́j'ta chiba nga t́jchjá'ño?

³Tanga niyá isakò ra ma-la iskíjndaya-te jè xajon rakii, ni mì kì ma iskotsíjen-la kó'sín tsò 'én ra t́j'ta; niyá isakò ya ján ngajmì, niyá isakò ya a'ta nangi kò niyá isakò ya ajin 'ndé ján.

⁴An, 'ño ískindáya-na kò ndáxkoaan 'kia nga kítsee nga niyá isakò ra tsakìn-la nga iskíjndaya-te jè xajon rakii nga iskotá'ya kò nga iskotsíjen-la kó'sín tsò 'én ra t́j'ta. ⁵Jngo xita jchínga ra kahíjòn ma-nioo, kitsò-na:

—Kì tí tsja chindáya-ni. T́jnaá jè ra 'mì: Xa-la xita naxindá Judá, kò jè ra 'mì-te: Tje-la xitaxá ítjòn ra tsi'kìn David, jè ra ijye isikijne-la nga'tsì xita kondra-la; jé ra bakèn-la nga ma skiíjndaya jè xajon rakii, kò nga ma-la kjoahíxin ñánda nga ito 'ka t́j'ta chiba nga t́jchjá'ño.

⁶'Kiaá kítse jngo Forrè nga síjna ya nga masen-la ñánda nga t́jna ra t́jnasòn íxile nga t́batéxoma kò ñánda nga t́jtsajna

jñà ra ijòn ma-ni ra títsajnakon, kò ya ñánda tjítsajna jñà xítà jchínga. Jè Forrè, 'koaá 'sín 'ki koni tsa ijye 'ken; kò ito ma-ni nchrajá-la tí'koaá ito ma-ni xkòn; jñà xkòn, jñá-ní jñà iníma-la Nainá ra ito ma-ni ra inikasén nga t́jngo isà'nde. ⁷Jè Forrè rakii, iskábé jè xajon ra kjinaya ya tsja nga kixi jè ra t́jnasòn íxile nga t́batéxoma. ⁸'Kia nga ijye iskábé xajon jè Forrè, jñà ra ijòn ma-ni ra títsajnakon kò jñà xítà jchínga ra kahíjòn ma-ni tsincha-niña-ní nga tsincha-xkó'nchi'ta-la Forrè rakii. Sabà arpa 'ya nga'tsiòò kò 'yaá-te chít'sín ra ngi kichá sinè ra t́jya chrjongó nainá ra ngi kitse-ní. Jñà chrjongó nainá, jñá-ní kjoa bitsa'ba-la xítà-la Nainá. ⁹Kò jngo 'én xítse kise ra tsò:

Bakén-li nga jì chj'bí jè xajon
 kò nga jì chj'xi ñánda t́j'ta chiba nga t́jíchj'á'ño;
 nga jí-ní ra ini'ken-li
 nga koó jní-li tsikíchjítì-ni xítà
 ra ya itjòjin-la nga'tsi tje-la xítà ra t́jín ya isà'nde,
 kò nga'tsi 'én ra t́jín ya isà'nde,
 kò nga'tsi naxindá ra t́jín
 kò nga'tsi nangi ra t́jín nga t́jngo isà'nde
 mé-ni nga ya kichja-ni a'ta 'tse Nainá.

¹⁰ Kò xítaxá ítjòn ki'nì
 kò na'mì ki'nì nga ma sihitjasòn-la Nainá;
 kò jñà kotèxoma ya a'ta nangi.

¹¹ 'Kia nga ískotsíjeen, kí'nchré-la jta-la ikjali ra 'ño kjin millón ma-ni ra inchise ya andi-la ñánda nga t́jna ra t́jnasòn íxile nga t́batéxoma kò ya ñánda títsajna jñà ra títsajnakon kò títsajna-te jñà xítà jchínga. ¹²'Ñó jchán inchichja nga tsò:

Jè Forrè ra ini'ken,
 jé bakèn-la nga kata'yaxkón;
 nga jé ra t́jín-la nga'ño,
 kò jé ra t́jín-la kjoanchiná,
 kò jé ra t́jín-la kjoachjine,
 kò jé tsjá nga'ño;
 kò'sín kata'yaxkón,
 nga jeya katijna,
 kò nga jè, 'nga katijna.

¹³ Nga'tsi ra Nainá tsikínda ra t́jín ya ján ngajmi, kò ra t́jín i a'ta nangi, kò ra t́jín ya ajin 'ndé ján, kò ra t́jín ya ajin ndáchikon, kò nga'tsi tsajmì ra t́jín; kí'nchré-la nga kitsò:

Jè ra t́jnasòn ya íxile kò jè Forrè,

'nga katabìhijyo

kò kata'yaxkón nga jeya katabìhijyo

nga jñà ra tse nga'ñó t́jín-là skanda ta mé nìchjin-nioo.

¹⁴Jñà ra ijòn ma-ni ra t́tsajnakon kitsó-ní:

—jKò'sín katama!

Kò jñà xítà jchínga ra kahíjòn ma-ni tsincha-niña-ní nga tsincha-xkó'nchi'ta-là nga kijtsexkón jè ra t́jnakon ki'ta skanda ta mé nìchjin-nioo.

Jñà chibà ra t́jíchjá'ñó ra ito ma-ni

6 ¹Akjòn 'kiaá kítsee nga jè Forrè tsjahíxìn ítjòn jngo chibà ñánda nga t́jíchjá'ñó xajon ra kjixkóya; akjòn kí'nchrè jngo-là jñà ra ijòn ma-ni ra t́tsajnakon nga 'ñó kiichja. 'Koaá 'sín kitsò jta-là koni 'sín ma 'chon 'kia nga 'ñó tsin, kitsò:

—jNchrabí-róoi!

²Ískotsíjen-náa, kò jngo kabàyo ra chraba 'ki kítsee, kò jè ra t́jnakjá-là kabàyo, jngo yá chrjo'bì ra 'mì arco tsá'ya jè ra machjeén ya kjojchán, kò ítjábé jngo-là corona jè ra 'bì-là jñà xítà ra síkijne-là xítà kondra-là; akjòn kiì india-ni mé-ni nga síkijne-isa-ni.

³Kia nga jè Forrè tsjahíxìn jè chibà ra ma-ni jò ñánda nga t́jíchjá'ñó xajon ra kjixkóya, kí'nchré-là jè ra ma-ni jò jñà ra t́tsajnakon nga kitsò:

—jNchrabí-róoi!

⁴Kò ijngo kabàyo itjo ra inì 'ki; kò jè ra t́jnakjá-là kabàyo ki'tsí jngo-là kichà ndajò ra 'ñó je 'ki; t́i'koaá ki'tsi-là nga'ñó nga jè katjahíxìn kjo'nchán ra t́jín ya a'ta nangi mé-ni nga t́jñà katasí'ken-ni xákjén xítà.

⁵'Kia nga jè Forrè tsjahíxìn jè chibà ra ma-ni jàn ñánda nga t́jíchjá'ñó xajon ra kjixkóya, kí'nchré-là jè ra ma-ni jàn jñà ra t́tsajnakon nga kitsò:

—jNchrabí-róoi!

'Kia nga ískotsíjeen kítsee jngo kabàyo ra jmà 'ki; jè ra t́jnakjá-là jè kabàyo, jngo ra 'mì libra tsá'ya, jè ra machibaya-ni tsajmì. ⁶Kí'nchré jngo jta ra ya kiichja ya nga masen-là ñánda nga t́tsajna jñà ra t́tsajnakon nga kitsò:

—Nga jngo niso je trigo, jngo nichjin chjí-la chí'nda tjín-ni; kò jè ra jàn niso cebada, tí'koaá jngoó nichjin chjí-la chí'nda tjín-ni; tanga kí tà chjàn ta níkitsón-jìòn jñà síhìti kò jè nandá xán 'tse uva.

⁷Kia nga jè Forrè tsjahíxìn jè chíba ra ma-ni ijòn ñánda nga tjíchjá'ño xajon ra kjixkóya, kí'nchré-náa jta-la jè ra ma-ni ijòn jñà ra títsajnakon nga kitsò:

—¡Nchrabí-róoi!

⁸Ískotsíjen-náa, kò jngo kabàyo ra sinè 'ki kíjtsee kò jè ra tíjnakjá-la jè kabàyo rakìi, Kjobiyaá 'mì jè 'í-la, kò tjen-ngi-la jè ra 'mì 'l'nde 'tse Mí'ken. Kí'tsí-la kjohixi nga nga'tsi xita ra tjín ya isà'nde, jñà ra ijòn xita, jngo síl'ken, nga koó kjoichán, koó kjinchrá, koó 'chin síl'ken-ni, kò tí'koa koó cho 'tsen ra tjín ya ajin ijñà síl'ken-ni.

Jè chíba ra tjíchjá'ño ra ma-ni 'òn kò ra ma-ni jon

⁹Kia nga jè Forrè tsjahíxìn jè chíba ra ma-ni 'òn ñánda nga tjíchjá'ño xajon ra kjixkóya, kíjtse-náa ya анги ñánda nga síhijyosòn kjotjò ra mangatsja Nainá nga ya títsajna inìma tsje-la jñà xita ra ini'ken ra ta ngatjì-la 'én-la Nainá, tí'koaá nga ta ngatjì-la nga ngi kixi tsi'kénajmí 'én nda-la Cristo. ¹⁰Ñó inchichja nga tsò:

—Jì Na'in ra jì sabà tjibatexomi, jì ra tsje tijni kò ra ngi jì ra kjohixi, ¿skanda mé nichjin 'kí-la jì kjohi'in kò kíndajín-la jì jñà xita ra títsajnakon ya isà'nde mé-ni nga síndajín-ni koni 'sín nga isì'ken-najin?

¹¹Kiaá kí'tsí-la níkje ra chroba kjòn; 'koaá tsi'kìn-la nga katasíkjáya chiba nichjin-isa, skanda 'kia nga kojngo'tá jñà ra 'ndse joó a'ta 'tse Cristo ra tí'koa ta ngatjì-la xá-la Nainá kiyájin.

¹²Kíjtse-náa 'kia nga jè Forrè tsjahíxìn jè chíba ra ma-ni jon ñánda nga tjíchjá'ño xajon ra kjixkóya; 'kiaá 'ji jngo chón ra 'ño 'tσα; jè tsá'bí, jmà 'ki kjomà koni tsa jngo níkje jmà, kò jè sá, inì 'ki kjomà koni tsa jní. ¹³Kò jñà nitse ra tjín ya ján ngajmi iskatsajo'tá skanda ya a'ta nangi koni 'sín ma 'l'ka jñà to chí'ndé 'kia nga 'ño 'ba tjò tsjè. ¹⁴Kò jè ngajmi isíxkóya-ní koni tsa jngo xajon ra sixkóya; nga'tsi jñà nindo kò 'l'nde ra kjijin ndáchikon jahatjya 'l'nde-la. ¹⁵Jñà ra xitaxá ítjòn títsajna ya isà'nde, jñà xita ra 'ño nda 'yaxkón-la,

jñà ra xita nchiná, jñà xita ítjòn-la chíchàn, jñà xita ra tse nga'nó tjín-la, ra xita chi'nda ko jñà ra títsajnandií nga mì tsa ni tjín-la, yaá tsikitsajnangi ngijo ko ya ajin naxi nga tsikítsa'ma. ¹⁶Kítsò-la jñà nindo ko jñà naxi:

—Nchrabá kanè-nájin nga tijtsa i'nde-nájin mé-ni nga mì ske-najin jè ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma ko nga kítsajna'ma-lajin jè kjoiti-la jè Forrè. ¹⁷Nga ijyeé ijchó nichjin-la nga 'nó tse kjohi'in 'jiikó kjoiti-la Nainá ko kjoiti-la jè Forrè. ¿Yá ra koma kichíkjoa-la?

Jñà chi'nda-la Nainá ra isi'ta chiba

7 ¹Kia nga ijye kjomà kjoa kii, ijòn ikjalí kítsee ra ijncha kixi ya nga ijòn nga chrjangi-la isà'nde ra inchibíchjà-ikon-la tjo mé-ni nga mì ti kata'ba-ni ya asòn isà'nde ko ya ajin ndáchikon nga ti'koaá nijngo yá katasíttiya-la. ²Ti'koa kítsee ijngo-isa ikjalí ra ya tínchrabá-ni ya nándá nga bitjokátji-ni tsá'bí ra 'ya jngo kicha ra 'tse Nainá ra tíjnakon ra ma si'ta chiba-ni chi'nda-la; 'nó kiichja-la jñà ikjalí ra ijòn ma-ni ra ijye itjábé-la nga'nó nga tsjá'chin-la jè isà'nde ko jè ndáchikon, ³kítsò-la:

—Kì tà chjàn kó nìkoo jè isà'nde ko jè ndáchikon ko jñà yá, 'kia nga tikje si'ta chiba ya tátjen-la jñà ra chi'nda-la Nainá ma.

⁴Kí'nchré-la kótjín ma-ni jñà ra isi'ta chiba: jngo sindo ko ichán ijòn jmi ma-ni, ta nga'tsi ra tje-la xita Israel. ⁵Jñà nga'tsi tje-la xita kii ra isi'ta chiba: ra tje-la Judá, tejò jmi ma-ni; ra tje-la Rubén, tejò jmi ma-ni; ti'koaá tejò jmi ma-ni ra tje-la Gad; ⁶ra tje-la Aser, tejò jmi ma-ni; ra tje-la Neftalí, ti'koaá tejò jmi ma-ni; ko ra tje-la Manasés, tejò jmi ma-ni; ⁷ra tje-la Simeón, tejò jmi ma-ni; ti'koaá ra tje-la Leví, tejò jmi ma-ni; ko ra tje-la Isacar, tejò jmi ma-ni; ⁸ra ti'koaá tje-la Zabulón, tejò jmi ma-ni; ko ra tje-la José, tejò jmi ma-ni; ko ti'koaá tejò jmi ma-ni ra tje-la Benjamín. [Sabà isi'ta chibaá nga'tsi jñà xita kii.]

Xita ra kjin ma-ni ra kjiya nikje chroba

⁹Ra ijye kjomà jñà kjoa kii, 'kia nga ískotsíjeen, kjín jchán ma-ni xita kítsee ra niyá ma maxkiya-la. Yaá títsajna xita ra ya inchrabàjin-ni nga'tsi nangi ra tjín ya isà'nde; ko nga'tsi

tje-la xita ra tjin ya isà'nde; ko títsajnaá xita ra chja nga'tsi 'én ra tjin, ko xita ra ya inchrabà-ni nga'tsi naxindá ra tjin. Jná xita kii, yaá incha kixi ya ngixkon ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma ko ya ngixkon Forrè. Saba nikje chrobaá kjòn ra kjiya, ko xkajén kjiya tsja. ¹⁰Nga'tsi jná xita kii 'nó inchichja nga tsò:

Jè Na'in-ná ra Nainá ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma ko jè Forrè,
kjomà-la tsachrekàjin-ná kjohi'in.

¹¹Nga'tsi jná ikjali, yaá incha kixi ya andi-la ñánda tíjna ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma ko ya ñánda títsajna jná xita jchínga ra kahjòn ma-ni, ko jná ra ijòn ma-ni ra títsajnakon. Tsincha-niña-ní nga tsinchaxkó'nchi'ta a'ta nangi nga kijtsexkón jè Nainá, ¹²nga kitsò:

Ko'sín katama.

Jè ra Nainá, 'nga katijna, jè jeya katijna,
nga jè sabá ra tjin-la kjoachjine
ko ta jé ra ko'sín katatsò-la xita: “Tse kjonda kata'se-li”,
ko jè kata'yaxkón
nga jè sabà ra tjin-la kjotéxoma
ko ra tjin-la nga'nó.

Ko'sín katama skanda ta mé nichjin-nioo.

¹³Kiaá kiichja jngo jná xita jchínga, kitsò-na:

—Jná xita ra nikje chroba kjiya, ¿yá xita-ni, ko ñánda ka'fi-ni?

¹⁴Ko 'an, kixiín-la:

—Jii-ní ra 'yi na'in.

Ko jè kitsò-na:

—Jná-ní xita kii ra ya tsatojin kjohi'in jná nichjin 'kia nga 'nó tse kjohi'in ki'se, ra ko jni-la Forrè isitsje-ni nikje-la nga kjochroba-ni. ¹⁵Kii ko'sín ya títsajna-ni ya ngixkon jè ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma nga nichjin ko nitjen inchisísin-la ya aya ingo-la. Ko jè ra tíjnasòn íxile, yaá kijnajin masen ki'ta-la nga siikinda. ¹⁶Mi ki ti kjinchrá siikjiín-ni, mi ti ki koxándá-la, ko mi ki ti bato tsjè koma-la ndabá-la tsá'bí ko mi ki ti chján-la ndabá. ¹⁷Nga jé Forrè ra tíjna ya masen-la ya ñánda tíjna jè ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma, jé siikinda koni 'sín makinda jná forrè ko jé skén-la ndiyá nga kiko ñánda nga tíjto nandá ra tíjnakon. Ko jé Nainá siixijno-ni nga'tsi ndáxkon jná xita kii.

Jè chiba ra tji'chjá'ño ra ma-nì ito

8 ¹Kia nga jè Forré tsjahíxìn jè chiba ra ma-ni ito ñánda nga tji'chjá'ño xajon ra kji'xkóya, maseén-la hora jñá ki'se ya ján ngajmi. ²Akjòn kítsee jñà ìkjali ra ito ma-ni ra incha kixi ya ngixkon Nainá nga jngó jngó chrjoo ki'tsi-la. ³Kiaá 'ji ijngo-isa ìkjali ra 'ya jngo kicha sinè jè ra ya tiya chrjongó nainá; tsasijna kixi ya a'ta ímixa tsje ya ñánda nga tì jè chrjongó nainá; ki'tsi-isa-la mé-ni ya si'jngoko-ni jñà kjobitsa'ba-la jñà xita-la Nainá; yaá tsaká ya asòn ímixa tsje ra ngi kicha sinè ra tìjna ya ngixkon jè ra tìjnasòn íxile nga tibatéxoma. ⁴Jè ni'ndi-la chrjongó nainá, yaá tji'jngoko, ko jñà kjobitsa'ba-la jñà xita-la Nainá nga kijimijìn koni 'sín nga tsá'ya jè ìkjali nga ijchò skanda ñánda nga tìjna jè Nainá. ⁵Jè ìkjali, akjòn 'kiaá iskábé jè kicha ra tiya chrjongó nainá; tsinchá-isa xó'bí ra títì nga tìsòn ya ímixa tsje; akjòn yaá isikàtjen ya asòn isà'nde, ko 'ño kitsin 'chon, ko ina'yá-la jta, ko 'ño jate ko tì'koaá 'tsa chón.

Mé ra kjomà a'ta 'tse jñà chrjoo

⁶Jñà ìkjali ra ito ma-nioo ra ito chrjoo tji'ma'ya; tsikitsajna nda-ní nga si'kji'ndá chrjoo-la.

⁷Jè ìkjali ra síjna ítjòn, isikji'ndá jè chrjoo-la; ko akjòn 'kiaá inikasén ya a'ta nangi jtsí najo ko ni'í ra tji'kójin jní. Nga jàn-ya isà'nde, jngo-yá kiti; ko tì'koaá ta nga'tsi jñà yá ra tjin, jè ra jàn-ya, jngo-ya kiti-te; ko kiti ijye-ní nga'tsi xka ijñá.

⁸Jè ìkjali ra ma-ni jò isikji'ndá jè chrjoo-la; ko 'kiaá inikàtjen-jin ya ndáchikon jngo ra ko'sín 'ki koni jngo nindo ra 'ño jè 'ki ra títì jnga jnga. Ko jè ra jàn-ya 'ka tjin-ni jè ndáchikon, jngo-yá, ngi jní kjomà. ⁹Jñà cho ra tjin ya ajin ndáchikon, jè ra jàn-ya ta nga'tsi cho, jngo-yá 'ken. Ko tì'koaá jè ra jàn-ya ta nga'tsi chitso ra tjin ya ajin ndáchikon, jè ra jngo-yá, ngi kinikitsón-ña-ní.

¹⁰Jè ìkjali ra ma-ni jàn isikji'ndá jè chrjoo-la, ko jngo nitse ra 'ño jè 'ki iskàtjen-ngi-ni ya ján ngajmi ra ko'sín 'ki koni jngo ni'í ra títì jnga jnga; ko jè nitse rakì, jè ra jàn-ya ta nga'tsi xangá nandá, yaá iskàtjen-jin jè ra jngoyá xangá ko nga'tsi i'nde ñánda nga títjo nandá. ¹¹Jè 'í-la nitse rakì; xka tsja 'mì,

jè ra jàn-ya ma-ni ta nga'tsì nandá, jngo-yá kjotsja; kò kjín jchán xitá 'ken ta ngatjì-là nga kjotsja nandá.

¹² Jè ìkjalì ra ma-ni ijòn, isikji'ndá jè chrjoo-là, akjòn jè ra jàn-ya, koni 'sín 'ki jè tsá'bí, jngo-yá itsi'on; kò jè sá, 'koaá tì'sín kjomà; kò jñà nitse, 'koaá tì'sín kjomà-te; akjòn kjòjñò jngo-yá jè tsá'bí kò jè sá kò jñà nitse; kò jè nichjin 'kia nga jàn-ya tjín-ni, jngo-yá kjòjñò, kò 'koaá tì'sín kjomà 'kia nga nitjen.

¹³ 'Kiaá ískotsijeen, kí'nchrè jngo-là xija nga itjotjén ya masen-là ajin isén. Kò 'nó kiichja nga kitsò:

—iIma-ró-ni, ima-ró-ni, ima-ró-ni jñà xitá ra tjín ya a'ta nangi; batoó 'nó ton koma'tin 'kia nga sìkji'ndá chrjoo-là jñà ìkjalì ra ngi jàn chija-isa!

Jè chrjo ra ma-ni 'òn

9 ¹ Jè ìkjalì ra ma-ni 'òn isikji'ndá jè chrjoo-là, kò kítseé jngoo nitse ra ya inchrabà-ni ya ján ngajmi nga iskàtjen-ngi ya a'ta nangi, kò jè kjongatsja yabi ra 'tse ngajo natjan. ² Akjòn iski'xa jè ngajo natjan; kò ni'ndí itjo koni tsa jngo ngajá ra 'nó je 'ki; kò jè ni'ndi ra itjo, jahajton-jñó-là jè tsá'bí ya ajin isén. ³ Ya ajin ni'ndi, yaá itjotin likò ra 'nó 'i' kjòn ra tsangasòn ya a'ta nangi; kò ki'tsí-là nga'nó nga ma 'kee na'yá-là koni 'sín 'bé na'yá-là jñà cho na'yá toxòli ra tjín ya a'ta nangi. ⁴ 'Koaá 'sín ki'tsi-là kjohixi nga mì kì jñà tsjá 'chin-là jñà ndijyi ra tjín ya isà'nde, kò nijñà xka ijñá kò nijngo yá; nga ta jñá katatsjá 'chin-là jñà xitá ra mì kì tji'ta chiba-là Nainá ya tótjen-là. ⁵ Mì kì ki'tsi'nde-là nga katasí'ken jñà xitá; ta jé-ní nga 'òn sá katatsjá-là kjohi'in; kò jè kjohi'in ra tsjá-là xitá, 'koaá 'sín ma koni 'sín ma 'kia nga 'bé-ná cho na'yá toxòli. ⁶ Jñà nichjin kiòò, jñà xitá koàtsji-ní kó'sín nga sì'ken ijo-là, tanga mì kì sakò-là kó'sín nga ma kiyá; kò mején-là nga kiyá, tanga mì kì kiyá-jin.

⁷ Jñà likò kii, 'koaá 'sín kjòn koni 'sín kjòn jñà kabàyo ra ijye títsajnanda nga kiji kjojchán. Ya asòn sko, tjí'a jngo-là ra koni kjòn corona ra 'tse kichá sinè; kò isén-là, 'koaá 'sín kjòn koni kjòn isén-là xitá. ⁸ Jñà tsja-sko, 'koaá 'sín kjòn koni 'sín kjòn jñà tsja-sko íchjín; kò jñà ni'ño, 'koaá 'sín kjòn koni tsa ni'ño xa. ⁹ Jñà xotjoba inìma-là, 'koaá 'sín kjòn koni kjòn jñà kichá ra faya jñà xitá ra fi kjojchán; jñà najngá-là, 'koaá

'sín na'yá-la nga fane koni tsa 'ñó kjín ma-ni kichá naxítji ra kabàyo tjí'ndofe-la nga inchimahachikon nga inchifi kojochán. ¹⁰Tjín ndi'tsin koni tsa cho na'yá toxòli; ko tjín-la na'yá; ko jñà ndi'tsin tjín-la nga'ñó nga ma 'òn sá sìiki'on xità. ¹¹Jè ra tǐjna ítjòn-la jñà likò, jè ìkjali-la ra 'tse natjan; jè 'í-la ìkjali rakii nga 'én hebreo, Abadón 'mì, ko ra 'én griego, Apolión 'mì, [jè 'én ra tsò-ni: Jè ra ma-la síkitsón-ñà].

¹²Ijyeé tsato jè kjohi'in ra tǐjna ítjòn jè ra bato 'ñó ton kjomà'tin jñà xità; tanga ingi jò chija-isa ra 'sà nchrabá.

'Kia nga jane chrjo ra ma-ni jon

¹³Jè ìkjali ra ma-ni jon isikji'ndá jè chrjo-la, ko kí'nchré jngo-la jta ra ya inchrabà-ni ya nga ijòn nchrajá ra tjín-la ímixa tsje ra ngi kichá sinè ra ya síjna ya ngixkon Nainá, ¹⁴jè jta ra kitsò-la ìkjali ra ma-ni jon ra tsá'ya chrjoo:

—Chjíjnda'ñó-ni jñà ìkjali ra ijòn ma-ni ra tjí'tá'ñó ya chraña-la ndáje ra 'mì Éufrates.

¹⁵Ko itájjnda'ñó-ni jñà ìkjali ra ijòn ma-ni ra ijye ko'sín títsajnanda nga jè hora, ko jè nichjin, ko jè sá, ko jè nó, nga jè ra jàn-ya ta nga'tsì xità ra tjín, jngo-yá sì'ken. ¹⁶'An kí'nchrè-la kótjín ma-ni jñà chíchàn ra kabàyo títsajnakjá-la; jò sindo millón ma-ni.

¹⁷'Koaá 'sín tsatsíjen-na jñà kabàyo ko jñà xità ra títsajnakjá-la nga kichá tája kjijsa ya asòn inima-la ra ini tsijen koni ní'í, ko ra chji'ndi tsijen koni jngo najo ra 'mì zafiro, ko ra sinè tsijen koni jè chijo ra 'mì asùfre. Jñà sko kabàyo, 'koaá 'sín kjòn koni 'sín kjòn skò xa, ko ya tsa'ba, ní'í bitjo, ko ni'ndi, ko asùfre. ¹⁸Ta ngatji-la jñà nga jàn kjohi'in kii, jè ra jàn-ya ta nga'tsì xità ra tjín, jngo-yá 'ken. Jé ní'í ko jè ni'ndi ko azufre ra bitjo ya tsa'ba kabàyo isi'ken. ¹⁹Jñà kabàyo yaá tjí'a nga'ñó-la ya tsa'ba ko ya atjòn ndi'tsin. Jñà ndi'tsin, 'koaá 'sín tjín skò koni 'sín kjòn ye; ko jé ma tsjáhi'in-la xità.

²⁰Jñà xità ra tsijnengi-ni ra mì kii 'ken 'kia nga kjomà kjohi'in kii, takó mì kii isikájno jñà jé-la ko mì kii kitsjin-jìn; takó jñà kijtsexkón jñà inima 'cho-la ní'í, ko jñà xkósòn ra nainá tsò-la, koni jñà ra kichá sinè, ko ra kichá chroba, ko ra kichá bronce, ko ra najo, ko ra yá, jñà ra mì kii tsijen-la, ko mì kii 'nchré, ko mì kii ma-la fi. ²¹Ko jñà xità kii, mì kii isikájno-jìn, ko mì kii kitsjin-jìn nga ma-la sí'ken xità, ko mì kii kitsjin-jìn nga

ma-la 'sín ra kjoatj'ee, ko nì mì kì kitsjin-jìn nga ma-la 'sín kjoachijngi, ko mì kì kitsjin-jìn nga ma-la síchijé.

Jè ìkjalì ra kjiya tsja jngo xajon ra ìtsé 'ki

10 ¹Ìjngo ìkjalì kítse-isa ra tjín-la nga'ño ra ya tínchrabájen-ni ya ngajmi nga tjikótjijno síjnajin ifi; ya sko, jngo 'ya síjnasòn; jè isén-la, 'koaá 'ki koni jè tsá'bí, ko jñà ndsako, 'koaá kjòn koni tsa ni'í ra incha kixi nga inchitì. ²Jngo xajon ra ìtsé 'ki tsá'ya ra kijjna tsijen; ko jè ndsako kixi, yaá tsasíjnajin ya ajin ndáchikon ko jè ndsako ngaskoán, yaá tsasíjna ya asòn nangi. ³Ko 'ño jchán kiichja; 'koaá 'sín kitsò koni 'sín tsò jè xa 'kia nga kjindáya. 'Kia nga ijye kiichja, itóo 'chon ina'yá jta-la. ⁴'Kia nga ijye kí'nchrè jta-la 'chon ra ito ina'yá-la nga kiichja, tjín-ni nga xajoón ki'tàa; tanga kí'nchrè jngo-la jta ra ngajmi inchrabà-ni ra kitsò-na:

—Ta jì katasijin-li jñà 'én ra kàchja jñà 'chon ra ito ma-nioo; kì tà chjàn xajon bi'tì.

⁵Jè ìkjalì ra kítsee ra ya síjnasòn ya ndáchikon ko ya asòn nangi, iskimítjeén jè tsja kixi ya ján ngajmi, ⁶ko 'koaá 'sín kitsjá kixi 'én-la a'ta 'tse Nainá ra tijnakon skanda ta mé nichjin-nioo, jè ra tsikínda jè ngajmi ko jè nangi ko jè ndáchikon ko nga'tsi tsajmì ra tjín ya ngajmi, ya a'ta nangi, ko ya ndáchikon; 'koaá 'sín kitsò:

—Mì tì kì 'se-isa-ni nichjin, nga mì tì kì skoóna kjoa-ni. ⁷Nga jè nichjin 'kia nga ki'tsia jè ìkjalì ra ma-ni ito nga siikjindáya jè chrjoo-la, 'kiaá kitjasòn jè kjoa ra tjí'ma-la Nainá koni 'sín ijye kitsò jñà xita chi'nda-la ra kiichja ngajo-la.

⁸Jè jta ra asa kí'nchrè-la nga 'sa ítòn ra ngajmi inchrabà-ni, india kiichja-isa-na nga kitsò-na:

—'Tin, ko chjíbì jè xajon ìtsé ra kijjna tsijen ra kjiya tsja jè ìkjalì ra síjna kixi ya asòn ndáchikon ko ya asòn nangi.

⁹Kì kásen'ta-la 'an jè ìkjalì ko akjòn kixin-la:

—'Ti-ná jè xajon ìtsé ra tja'chí.

Ko jè ìkjalì kitsó-na:

—Chjíbì ko chjini; ya a'a ndsa'bì, ixií kama-li koni tsa tsjén; tanga ya aya indsi'bì, tsjayaá koma.

¹⁰Ískábé-náa jè xajon ìtsé ra tsá'ya jè ìkjalì; 'kia nga ijye ískíne, ixi'á ki'sin ya ndsa'baa koni tsa tsjén, tanga ya aya indsi'bà tsjayaá kjomà. ¹¹'Kiaá ki'mì-isa-na:

—Machjeén-ní nga india k_{in}ákjoa ngajo-la Nainá nga kó'sín koma'tin jñà x_{it}a ra k_jin nax_{in}dá nchrabá-ni k_o ra k_jin nangi chja-ni k_o ra k_jin skoya t_jín-ni 'én ra chja, k_o kó'sín koma'tin ra x_{it}axá t_{it}jòn t_{it}sajna.

Jñà x_{it}a ra jò ma-ni ra tsjá 'én-la

11 ¹Kiaá ki'tsi ngo-na yá ra ma mach_{ib}a-ni ra koni 'ki ndijyi 'ki, k_o ki'mì-na:

—T_{is}t_{ij}in k_o t_{ich}ib_{ii} jè ingo ítjòn-la Nainá k_o jè ímixa tsje-la k_o t_{ix}kiyi kótjín ma-ni jñà ra ya be_xkón Nainá. ²Tanga k_i tà chjàn n_{ich}ib_{ii} jè nd_{its}in-la ingo. Jè i'nde rak_i, jñà itjábé-la jñà ra tax_ki x_{it}a ra mì tsa x_{it}a judío. K_o jñà x_{it}a k_i, ichán-jò sá kot_{ex}omasòn jè nax_{in}dá Jerusalén ra i'nde tsje-la Nainá. ³K_o sikásén-náa jñà x_{it}a-na ra jò ma-ni ra tsjá 'én ra a'ta tsá'an nga jngo jmi k_o jò sindo k_o jàn-kan n_{ich}jin k_{ich}jaya; k_o jñà nikje ra k_jóya, nikje naxá k_jòn [mé-ni k_okòn chiya-ni jè k_joba ra 'se].

⁴Jñà ngajò x_{it}a ra tsjá 'én, jñá-ní ngajò yá olivo k_o ngajò k_{ich}a candelero ra incha kix_i ya ngixk_on Nainá ra batéxoma-la isà'nde. ⁵Tsa yá ra mejèn-la nga s_{ii}ki'on jñà x_{it}a k_i, ni'í bachrje tsa'ba ra jngó-kjá india k_jón baká jñà x_{it}a kondra-la, k_o 'koaá 'sín kiyá ni'sín ta yá ra mejèn-la s_{ii}ki'on. ⁶Jñà x_{it}a k_i, t_jín-la nga'ño nga ma k_{ich}hà-la jè ngajmi mé-ni nga mì t_i k_i 'koa-ni jtsí jñà n_{ich}jin 'kia nga k_{ich}jaya; ti'koaá t_jín-la nga'ño a'ta 'tse nandá nga ma-la jn_i 's_{ii}n; k_o t_jín-la nga'ño nga k_jin skoya k_johi'in tsjá-la jñà x_{it}a isà'nde; komaá-la k_o'sín 's_{ii}n ni'sín ta kótjín 'ka mejèn-la. ⁷K_o jñà x_{it}a k_i, 'kia nga ijye tsjá 'én-la, jè cho ra 'ño 'cho 'kioo ra ya t_{it}bitjomijin-ni ya ngajo natjan, skajànk_o-ní k_o s_{ii}kijne-la, k_o kiyá ngajò x_{it}a k_i. ⁸Jñà ijo-la x_{it}a k_i, yaá s_{ih}ijyo masen ya nd_{its}in-la jè nax_{in}dá-tjòn ya n_{án}da nga kisi'ta krò jè Na'ín-ná; jè 'í-la nax_{in}dá-tjòn rak_i, 'koaá 'sín ngoya-la koni tsa jè Sodoma k_o jè Egipto. ⁹K_o jñà x_{it}a-la nax_{in}dá ra t_jín isà'nde, k_o nga'tsì tje-la x_{it}a ra t_jín, k_o x_{it}a ra chja nga'tsì 'én ra t_jín, k_o x_{it}a ra ya i'nde-la nga'tsì nangi ra t_jín isà'nde, jàn n_{ich}jin masen ta skòòts_{ij}en-jnó jñà ijo-la mi'ken; k_o mì k_i tsjá'nde nga s_{ii}'nde. ¹⁰Jñà x_{it}a ra t_jín ya isà'nde, 'ño je 'sí k_{ii}jna, nga ijyeé 'ken jñà x_{it}a k_i; skanda s_{ii}kasén kañá-la tsajmì jñà xákjén; kí k_o'sín 's_{in}-ni nga tse k_johi'in is_{ik}jiín jñà x_{it}a isà'nde a'ta 'tse x_{it}a k_i

ra kiichja ngajo-la Nainá. ¹¹ 'Kia nga ijye tsato ra jàn nichjin masen, jè Nainá isíkítsajnakon india-ni inima-la nga jaáya-ila, akjòn tsincha kixi india-ni; nga'tsi xita ra kijtse 'ño kitsakjòn.

¹² Ngajò jña xita ki, ki' nchré jngo-la jta ra 'ño kiichja ra ya ngajmi inchrabà-ni ra kitsò-la:

—Nchrabámijìon ya ijndí.

Akjòn kijimijìn ya ajin ifi ya ján ngajmi, kò kijtse-ní nga'tsi jña ra xita kondra-la ma. ¹³ Ti'kiaá-ni 'ji jngo chón ra 'ño jchán 'tsa; jè ra te-ya ma-ni kóho'ki naxindá, jngo-yá ixojen; kò ito jmi xita 'ken ra ta jè kjoa 'tse chón; kò jña xita ra tsangì-ni, taxki 'ño itsakjòn, akjòn kiichja'ta-la Nainá ra tíjna ngajmi nga jeya isíkíjna.

¹⁴ Ijyeé tsato jè kjohi'in ra ma-ni jò, jè ra bato 'ño ton kjomà'tin jña xita; tanga ijyeé nchrabá nditon jè ra ma-ni jàn.

'Kia nga jane jè chrjo ra ma-ni ito

¹⁵ Jè ikjali ra ma-ni ito isikji'ndá jè chrjoo-la kò kjín jchán jta ina'yá-la ya ngajmi ra 'ño kiichja nga kitsò:

Jña kjotéxoma ra tjín ya isà'nde

ijyeé 'tseé jè Na'in-ná ra batéxoma-ná

kò jè Cristo ra jè isikasén;

kò jè kotéxoma skanda ta mé nichjin-nioo.

¹⁶ Jña xita jchínga ra kahíjòn ma-ni ra ya títsanè íxile ya ngixkon Nainá, tsikítsajna-niña-ní nga tsinchaxkó'nchi nga kijtsexkón Nainá, ¹⁷ kitsò:

'Koáá 'sín 'mì-lajin Na'in ra Nainá 'mì-li nga tse kjonda kata'se-li,

nga ta ji ta jngo-ní ra bato tse nga'ño tjín-li;

ji ra tijni skanda 'ndi 'ndi

kò ra tíjna-ni skanda kjo'tsia,

[kò ji ra 'sa kji'li india-ni];

nga ijyeé kachjíbí jè nga'ño ra tjín-li;

kò ijyeé kabi'tsii nga ji kotéxomi.

¹⁸ Nga'tsi jña ra taxki xita ra mì tsa xita judío, ijyeé kjojtí-la; tanga ijyeé ijchó nichjin-la nga 'jíkii jè kjojtí-li nga 'kii kjohi'in,

kò jè nichjin nga kíndajín-la jña xita ra ijye 'ken,

kò jè nichjin nga 'ki-la jè kjotjò ra bakèn-la jña xita

chi'nda-li ra kiichja ngajo-li

ko jñà ra xita-la Nainá
 ko nga'tsi jñà ra beXkón-li,
 nga'tsi ra itsiñá kjòn ko nga'tsi jñà ra jchínga kjòn;
 ko jè nichjin nga sikjehesin jñà xita ra ma-la síkjesòn
 xita isà'nde.

¹⁹Ko itjá'xaá jè i'nde tsje-la Nainá ra tíjna ya ján ngajmi;
 ya aya i'nde tsje-la tsatsijen-ni jè kàxa ra tsikíndajín-ni kjoa
 jè Nainá ko jñà xita; akjòn 'nó jate ni'í 'chon, ko kjín jta
 ina'yá-la, ko 'nó kitsin 'chon, ko 'tsa chón ti'koaá 'tsa jtsí najo
 ra 'nó tsiña kjòn.

Jè chjoón ko jè ye

12 ¹Ya ján ngajmi jngo kjoXkón tsatsijen; jngo chjoón
 tsatsijen ra tjikótjijno tsá'bí koni tsa tjikótjijno jngo
 nikje ko jè sá yaá tíjngangi ya ndsako ko jngo corona tjí'a sko
 ra tejò nitse tjí'ta-la. ²Jè chjoón rakii, i'ndí tjíhi'ma-la; ko 'nó
 jchán tikjindáyako indsi'ba nga títsin i'ndí-la ko tsee kjohi'in
 tísíkjíin. ³Ya ján ngajmi, ijngo kjoXkón tsatsijen-isa: jngo ye
 ra 'nó je 'ki tsatsijen ra iní 'ki, ko ito ma-ni sko; ko te ma-ni
 jñà nchrajá-la, ko jngó jngó corona ra itsiñá kjòn tjí'a nga jngó
 jngó sko. ⁴Jè ndi'tsin ye, jngo jtín nitse tsikí'ndofe jè ra jàn jtín
 ta nga'tsi jñà nitse ra jtín ya ján ngajmi; akjòn yaá tsikítsajo
 ya a'ta nangi. Jè ye yaá tsasijna'tà-la jè chjoón ra mejèn jtsín
 i'ndí-la, mé-ni nga jè skine-ni jè i'ndí-la chjoón 'kia nga ijye
 jtsín. ⁵Jè chjoón, jngo i'ndí 'xin kitsin-la ra ko'sín kotèxoma-la
 nga'tsi naxindá ra jtín isà'nde koni jngo xita ra kjiya tsja jngo
 kichá ra koni 'ki xkahijnchra 'ki nga kijnè-la kjohi'in xita
 ra mì kì 'nchréhijon-la. Ngi koó kjohi'in kotèxoma-la nga'tsi
 naxindá ra jtín. Tanga ta nditoón itja'an-la jè i'ndí-la chjoón
 rakii; ko yaá inikasén ya ján ngajmi ya nándá nga tíjna jè
 Nainá nga tíbatèxoma. ⁶Jè chjoón, tsanga-ní; yaá kiji ya i'nde
 a'ta xin nándá nangi kixì, ya nándá nga Nainá ijye tsikíjnanda
 jngo-la i'nde, mé-ni nga ya kata'bi-la tsajmì ra skine ra jngo
 jmi ko jò sindo ko jàn-kan nichjin ya kíjna.

⁷Ra ijye kjomà askan-nioo, ya ján ngajmi, kjojchán ki'se. Jè
 ikjalí ítjòn ra 'mì Miguel ko jñà ikjalí-la, iskajàn-koò jè ye ra
 'nó je 'kioo. Jè ye ra 'nó je 'kioo, ko jñà ikjalí ra jtín-la ra jè,
 ni'sín 'nó iskajàn-ko jñà ikjalí-la Nainá, ⁸mì kì ma isikijne-la,
 ko mì ti kì mé i'nde ki'se-la ya ján ngajmi. ⁹Koaá 'sín kjomà-ni

nga itjokàjin ya ngajmi jè ye jchá ra 'mì: Xità-níí, kò ra 'mì: Xità Kondra, ra kondacha-la nga'tsi jñà xita isà'nde. Yaá inikàtjen-ngi ya a'ta nangi kò jñà ikjalí ra tjín-la.

¹⁰Kí'nchré jngo-la jta ya ján ngajmi ra 'ñó kiichja nga kitsò:

—'Ndi 'ndi, ijyee ijchó nichjin nga jè Nainá síkítsahijyondíí xita xàngieé, ñánda nga jè Nainá kòkòn nga'ñó-la koni 'sín nga jè batéxoma kò jè kjotéxoma ra tjín-la jè Cristo [ra jè isikasén]. Nga ijyee kinikàtjen-ngi jè ra kò nichjin kò nitjen tsakánè-la 'én ndiso jñà xita xàngieé ya ngixkòn Nainá. ¹¹Jñà xita xàngieé, ngi kòo nga'ñó ra tjín-la jè jní ra tsikíxten jè Forré isikijne-ila, kò ngi kòo jñà 'én ra kitsjà a'ta 'tse Nainá, kò mì kì kitsakjòn-la ní'sín kjòbiya. ¹²Tsja kata'se-la jè ngajmi kò jñà ra ya títsajna. Tanga, ima-ró-no jiòn ra ya títsajna ya a'ta nangi kò ya ajin ndáchikon nga jè xita-níí ijye ya ijchòkajen-nè-no kò 'ñó jti tjín-la; nga be-ní nga ta chibaá nichjin kíjna-isa.

¹³Kia nga ijye kíjtsee jè ye ra 'ñó je 'ki nga ijye inikàtjen-ngi ya a'ta nangi, tsahatjingíí-la jè chjoón ra kitsin-la i'ndí 'xin. ¹⁴Tanga jè chjoón, jò najngá-la xija tsi'kì-la ra 'ñó i'i kjòn mé-ni nga kjomà itjotjén-ni nga tsanga-la jè ye ra 'ñó je 'kioo; yaá kiji ya i'nde a'ta xìn ñánda nga nangi kixi; jàn nó masen ya tsikijna ñánda nga tjínè-la nga kòkinda kò nga 'kì-la tsajmì ra skine. ¹⁵Jè ye ra je 'kioo, nandá tsachrje tsa'ba, ra ya tsachrjetjingi-la jè chjoón, mé-ni nga jè ndáje ra tsachrje tsa'ba komaá ikò chrjoba-ni jè chjoón. ¹⁶Tanga jé nangi tsasiko jè chjoón; itjá'xajín jè nangi, kò yaá 'jaha'sen jè ndáje ra tsachrje tsa'ba jè ye ra 'ñó je 'kioo. ¹⁷'Ñó jti kjomà-isa-la jè ye a'ta 'tse jè chjoón nga mì kì kjomà isiko; akjòn yaá kijitjingi-la jñà xita ra ya chja-ni tje-la chjoón rakíi nga kii kjaán-kò nga'tsi xita ra síhitjasòn jñà kjotéxoma-la Nainá kò jñà ra nda tsjá 'én-la a'ta 'tse Cristo. ¹⁸Kò jè ye yaá tsikijnajin chrjoo ra tjín ya andi ndáchikon.

Jò cho i'i ra 'cho kjòn

13 ¹Kíjtse-náa nga jngo cho ra 'ñó 'cho 'kioo itjomijìn-jin-ni ya ajin ndáchikon ra ito ma-ni sko kò te ma-ni nchrajá-la kò jngó jngó corona ra itsíná kjòn tjí'a nga jngó jngó nchrajá-la; kò ra jngó jngó sko tjí'ta jngo 'í ra chjajno-la Nainá. ²Jè cho ra 'ñó 'cho 'kioo ra kíjtsee, 'koaá 'ki koni kjòn jñà xa indò; kò jñà ndsako, 'koaá kjòn koni jñà

ndsak_o ch_o oso; k_o jè tsa'ba, 'koaá 'ki koni 'sín kjòn tsa'ba xa; jè nga'nó-la jè ye ra 'nó je 'kioo k_o jè i'nde-la ñánda nga tibatéxoma, yaá kisingatsja jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo ra itjojin-ni ndáchikon. K_o 'nó tse kjotéxoma kitsjà-la. ³Nó tse kiti jngo sk_o jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo; 'koaá 'ki koni tsa ijye kiyá; tanga ya sk_o ñánda nga 'nó tse kiti-la, kjondaá-ni. Nga'tsi xita ra tjín nga tjíjtsa isà'nde ngi ta kjóxkón-la jè kjoa ra kjomà, k_o yaá kii'ta-la jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo. ⁴Nga'tsi xita kijtsexkón-ní jè ye ra kitsjà-la kjotéxoma ra tísichjeén jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo, k_o jñà xita ti'koaá kijtsexkón-te jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo; akjòn kitsò:

—Tsin jngo-isa koni jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo; k_o niyá ra chíkjoa-la nga skajàn-k_o.

⁵Jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo ki'tsi'ndeé-la nga katachja jñà 'én ra jè 'nga síkijna ijo-la nga chjajno-la Nainá. Ti'koaá ki'tsi'ndeé-la nga ichán jò sá katatéxoma. ⁶K_o 'koaá 'sín ki'sin; kiichjajno-la Nainá, k_o kiichjajno-la jè 'í-la Nainá k_o jè Ni'ya Tsje-la k_o kiichjajno-te-la jñà xita ra ya títsajna ngajmi. ⁷K_o ki'tsi'ndeé-la nga iskajàn-k_o jñà xita-la Nainá, k_o skanda isikijneé-la. K_o ti'koaá ki'tsi-la kjotéxoma a'ta 'tse nga'tsi tje-la xita ra tjín, k_o a'ta 'tse nga'tsi naxindá ra tjín, k_o a'ta 'tse xita ra chja nga'tsi 'én ra tjín, k_o a'ta 'tse nga'tsi naxindá ra chja-ni nga jngó jngó nangi ra tjín isà'nde. ⁸K_o nga'tsi xita ra tjín nga tíjngo isà'nde, jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo, skexkón, jñà ra mì kì tsa ya tjí'ta 'í-la skanda nga ti'sa tjà'tsin-la isà'nde jè xajon 'tse kjobinachon ra 'tse Forrè-la Nainá ra ini'ken.

⁹Nda katafiya-la nga'tsi xita: ¹⁰Jñà ra ijye k_o'sín ki'tsi-la nga ndayá kiji, xá ndayá kiji-ni. K_o jñà ra ijye k_o'sín ki'tsi-la nga kicha ndajò kiyá-ni, xá kicha ndajò kiyá-ni. Yaá ijndí machjeén nga nda katachíkjoako-la k_o kixi katitsahijyo ki'ta jñà ra xita-la Nainá.

¹¹Ra kjomà askan-nioo, ijngo ch_o ra 'nó 'cho 'kioo kítsee, ra ya itjomijín-ni ya ajin nangi; jò ma-ni nchrajá-la ra k_o'sín kjòn koni kjòn nchrajá-la forrè, k_o 'koaá 'sín chja koni jngo ye ra 'nó je 'ki. ¹²'Koaá 'sín tjín-la kjotéxoma koni jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo ra tjina ítjòn nga ya síjna ya ngixk_on. K_o jé bínè-la nga'tsi xita ra tjín nga tíjngo isà'nde mé-ni nga jè katabexkón-ni jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo ra tjina ítjòn ra kjonda-ni ñánda 'nó tse kiti jngo sk_o. ¹³Ti'koaá ki'sin kjoxxkón

ra 'nó i'in tjin, skanda kjamà-la isikjinchrabájen-ni ni'í ya ján ngajmi nga iskatsajo skanda ya a'ta nangi ra kijtse nga'tsi xita. ¹⁴Ko iskondachaá-la nga'tsi xita ra tjin ya isà'nde, ta ngatji-la jñà kjojkón ra ki'tsi'nde-la nga ki'sin ya ngixkon cho ra 'nó 'cho 'kioo ra tjna ítjòn; tsikí'tin jñà xita mé-ni nga kátinda jngo xkósòn-la jè cho ra tjna ítjòn ra ni'sín kichà ndajò kiti jngo-ni sko, tanga jaáya-la ko tijnakon-ní. ¹⁵Jè cho ra 'nó 'cho 'kioo ra ma-ni jò, ki'tsí-la nga'nó nga isíkijnakon jè xkósòn ra isinda mé-ni ma-la katachja-ni ko nga katasí'ken nga'tsi xita ra mì kì skexkón. ¹⁶Koaá 'sín tsikínè-la jñà ra ixti ko jñà ra xita jchínga, jñà ra xita nchiná ko jñà ra xita ima, jñà xita ra títsajnandí ko jñà ra chí'nda títsajna'nó, mé-ni nga katasí'ta chíba-ni ya tsja kixi ko ñá tsa ya atjòn tótjen-la. ¹⁷Nijngo xita ra ma kotse tsajmì, ko nijngo ra ma kotina, tsa mì jè chíba-la cho ra kù ko tsa mì jè 'í-la tjí'ta chíba-ni, ko tsa mì tjí'ta-la jè número 'tse 'í-la. ¹⁸Í íjndí machjeén jè kjobítsjen ra chjine; jè ra nda machiya-la, katabíxkiyaá jè número-la cho ra 'nó 'cho 'kioo; ko jè número rakì, jngo número ra jchaxkon-la jngo xita; jè número: ra jon sindo ko jàn-kan ko jon, (666).

**Jè Forrè-la Nainá ko jñà xita ra jngo sindo ko
ichán ijòn jmi ma-ni**

14 ¹Ra kjomà askan-nioo, 'kia nga ískotsíjeen, kítse-náa jè Forrè nga síjnasòn ya nindo ra 'mì Sión nga ijncha'ta-la jñà xita ra jngo sindo ko ichán ijòn jmi ma-ni nga tjí'ta ya tótjen-la xita kù jè 'í-la Forrè l'ndí-la Nainá ko jè 'í-la Na'in-la. ²Ko kí'nchrè-la jta ra ngajmi inchrabà-ni ra ko'sín 'nó fane koni jè nandá 'kia nga 'nó maje, ko koni 'sín ma jè 'chon 'kia nga 'nó tsin; jè jta ra kí'nchrè-la, 'koaá 'sín tsò koni 'sín na'yá-la ya ñánda nga kjin ma-ni xita ra síkjane jñà ní'nó ra 'mì arpa. ³Ko jngo 'én xitse tíjnda ya ngixkon jè ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma ko ya ngixkon jñà ra ijòn ma-ni ra títsajnakon ko ya ngixkon jñà xita jchínga; niyá ra kjomà-la kise-isa jè 'én xitse rakì, ta jñá-ní ra jngo sindo ko ichán ijòn jmi ma-ni jñà ra ijye itjokàjin kjohi'in 'tse isà'nde. ⁴Jñà xita kù, mì tsa íchjín tsikítsajna, ngi tsjeé kisíjchá ijo-la. Jñà xita kù ra fitjingi-la jè Forrè ni'sín ta ñánda nga fí. Jñà-ní ra itjokàjin ítjòn kjohi'in a'ta 'tse xita isà'nde ko jñá-ní ra kjongatsja

ítjòn Nainá kò jè Forrè; ⁵ra nímé 'én ndiso itjo ya tsa'ba, kò nímé jè isakò a'ta 'tse xítà kii ya ngixkòn Nainá.

Jñà ìkjali ra jàn ma-ni

⁶Ìjngo ìkjali kíjtsee ra tsá'bajin isén ra tsá'ya jè 'én xítse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra títina skanda ta mé nìchjin-nioo mé-ni nga 'keènajmíya-la nga'tsi xítà ra títin ya isà'nde, nga'tsi xítà ra títin nga jngó jngó nangi, kò nga'tsi xítà tje-la xítà ra títin, kò xítà ra chja nga'tsi 'én ra títin, kò xítà ra títin ta nga'tsi naxindá ra títin ya isà'nde. ⁷Nó chja nga tsò:

—Tiskón-la jè Nainá kò jeya tikítina, nga ijyee ijchó nìchjin nga kùndajín. Jchaxkón jè ra tsikínda ngajmi, nangi, ndáchikon kò nga'tsi i'nde ñánda títjo nandá.

⁸Ìjngo ìkjali tsatsíjen ra 'nó chja-te nga tsò:

—Ijyee iskajen-ngi, ijyee iskajen-ngi jè naxindá Babilonia, jè naxindá ra 'nó je 'ki; jè ra tsakón-ya-la xítà isà'nde nga kjíí nainá kiitjingi-la, ra 'koáá ngoya-la koni jè kisíka'chi-ni xítà xán 'tse kjoachijngi-la.

⁹Kò ìjngo ìkjali tsatsíjen ra ma-ni jàn, ra 'nó chja nga tsò:

—Tsa yá ra skexkón jè cho ra 'nó 'cho 'kioo kò tsa skexkón-te jè isén-la kò tsa tsjá'nde nga si'ta chiba ya tótjen-la kò ya tsja, ¹⁰'koáá 'sín Nainá tsjá 'in-te-la koni tsa skí nandá xán-la uva ra 'ya kjoiti-la Nainá, koni jngo xán ra títina chítin ra 'nó 'nga títin-la kò ra 'nó kjàn, ra xá ngi jè sabà Nainá tsikínda nga kòkòn kjoiti-la. Tsee kjohi'in 'ki-la; ngi koo ní'í kò chijo azufre ra 'nó tsjè títin nga koto kjohi'in ya ngixkòn ìkjali tsje-la Nainá kò ya ngixkòn Forrè. ¹¹Jè ní'ndi 'tse kjohi'in-la, kjitá nìchjin nga kitjo kò nijngo nìchjin nga mì kì kitjo skanda ta kjíá-nioo. Kò níkjíá ma síkjáya ní'sín nìchjin kò ní'sín nitjen jñà ra kò'sín bexkón jè cho rakii ra 'nó 'cho 'kioo, kò jñà ra bexkón-te jè isén-la, kò jñà ra kitsjá'nde nga isi'ta chiba ra a'ta 'tse cho ra 'nó 'cho 'kioo. ¹²Íí ijndíí machjeén nga nda katachíkjoa-la jñà xítà-la Nainá ra nda síhitjasòn kjotéxoma-la kò ra nda makjín-la ra a'ta 'tse Jesús.

¹³Kí'nchrè jngo 'én ra ngajmi inchrabà-ni ra kitsò-na:

—Kò'sín tí'ti xajon: “Ndi 'ndi-ni kò jñà nìchjin ra 'sa nchrabá-isa, mé tã nda-la jñà ra ya kiyájin koni 'sín makjín-la a'ta 'tse Na'ín-ná.”

“Kixí kjoa”, tsò jè Inìma Tsje-la Nainá: “Jñà xìta kìi, sìikjáyaá-ni nga'tsi xá iyí ra ki'sin; kò yaá jcha-la jñà kjoa ra nda ki'sin ya a'ta nangi.”

'Kia nga koxkósòn xìta ra t́jín a'ta nangi

¹⁴'Kia nga ískotsíjeen, jngo ifi chraba kíjtsee; ya asòn-la ifi t́jinasòn jngo ra koni 'ki i'ndí-la xìta 'ki; jngo corona ra ngi kichá sinè t́jía ya sko, kò jngo kichá tsitin tsá'ya ra ma tisòn-ni ijñá ra 'ñó ijò 'ki. ¹⁵Ijngo ìkjalì itjo-ni ya i'nde tsje-la Nainá, ra 'ñó kìichja-la ra t́jna ya asòn ifi nga kitsò-la:

—Ti'tsiì nga tìchásìn jñà tsajmì ra ijye kjójchá kò t́xkí, nga ijyee ijchó chiba-la nga koxkó jñà tsajmì kìi, nga ijyee kjójchá nga'tsi tsajmì ra t́jín ya a'ta nangi.

¹⁶Jè ra t́jinasòn ya asòn ifi 'tsoón kichá-la ya a'ta nangi kò jñà tsajmì ra t́jín ya a'ta nangi isinchaxkó-ní.

¹⁷Ijngo ìkjalì itjo-ni ya i'nde tsje-la Nainá ra t́jna ya ján ngajmì ra tsá'ya-te jngo kichá tsitin ra ma tisòn-ni ijñá ra 'ñó ijò kji-te. ¹⁸Ijngo ìkjalì ra be 'tse ni'í itjo-ni ya nándá t́jna ímixa tsje-la Nainá, kò 'ñó kìichja-la jè ìkjalì ra tsá'ya jè kichá tsitin ra 'ñó ijò; kitsò-la:

—Ti'tsiì nga tìchjín kichá ijò-li nga tìchá'tì jñà to uva jñà ra t́jín ya a'ta nangi nga ijyee kjójchá tsje-nì.

¹⁹Jè ìkjalì 'tsoón jè kichá-la ya a'ta nangi. Tsate'tà jñà to uva; akjòn yaá isìkatsajoyá ya chitso najo, ra 'ya kjojtì-la Nainá. ²⁰Mì tsa ya ajin naxindá isinè jñà to uva; yaá andi-la naxindá-ní nga isinè; 'kia nga ijye isinè, jní itjo ya nándá nga isinèya; 'ñó tse tsangasòn jè jní ra ya itjo; skanda ijchòtjìngi-la ya freno ra t́jía ya tsa'ba kabàyo, skanda jàn sindo kilómetro tsangasòn.

Jñà ìkjalì ra ito ma-ni ra ito kjohi'in 'jìikó

15 ¹Ijngo kjoa tsatsíjen-na ya ján ngajmì ra 'ñó jeya tsatsíjen kò 'ñó xkón 'ki: Ito ma-ni ìkjalì ra ito kjohi'in 'ya, jñà kjohi'in ra fehe'ta-ni; nga yaá sìikjehe'ta-ni jè kjojtì-la Nainá.

²Ti'koagá kíjtsee-te ra koni 'ki ndáchikon ra chitsín 'ki ra t́jkójin-kò ni'í ra títì jngá. Kò yaá ijncha kixì ya asòn ndáchikon rakìi jñà xìta ra ijye isikijne a'ta 'tse cho ra 'ñó 'cho 'kioo, kò nga isikijne-te a'ta 'tse xkósòn-la cho rakìi, kò ni mì

kì kitsjá'nde nga isi'ta chibá jè número ra 'tse 'í-la cho rakìi.
 Nga'tsi jñà xitá kii, kjiya tsja jñà ní'no arpa ra Nainá kitsjà-la.
 3 Kò jè inchise jè 'én ra kise jè Moisés ra chi'nda-la Nainá, kò jè
 'én ra kise jè Forrè, ra tsò:

Na'in ra Nainá 'mì-li, ra batoó tse nga'ño tjín-li,
 'ño jeya kò 'ño xkón tjín nga'tsi kjoa ra 'nì.

Jì, ngi ta kjoa kixií ra 'nì, kò ngi ndaá tjín nga'tsi kjoa ra
 'nì,

kò jì-ní Xitaxá ítjòn ra batéxoma-la nga'tsi xitá isà'nde.

4 ¿Yá ra mì kì jtsakjòn-li Na'in?

¿Yá ra mì kì skexkón-li?

Tajngo-ní ra jì nga xitá tsje.

'Koaá ma-ni nga nga'tsi xitá ra tjín ya isà'nde kjinchrabá-ní
 nga skexkón-li

nga ijyee tí'ya-la jè kjoakixi ra 'nì.

5 'Kia nga ijye kíjtsee jñà kjoa kii, ískotsíjen-náa nga ya ján
 ngajmi itjá'xa jè i'nde tsje-la Nainá ra tjína ya aya Ni'ya Nikje
 ra bakón nga ya tjína Nainá. 6 Jñà ìkjalì ra ito ma-nioo ra ito
 kjohi'in 'ya, itjoó ya i'nde tsje-la Nainá. Kjiya nikje nda ra 'ño
 chraba kjòn ra 'ño fate tsijen; kò tjíkjá-la ya asòn inìma-la
 xìncho ra ngi kichá sinè. 7 Jngo itjojin jñà ra ijòn ma-nioo ra
 tjítsajnakon, nga jngó jngó chitsín ra ngi kichá sinè kitsjà-la
 nga jngó jngó ìkjalì ra ito ma-nioo. Kò jñà chitsín kii, yaá
 ijncha kjohi'in ra 'ya kjojti-la Nainá ra tjínakon skanda ta mé
 nichjin-nioo. 8 Ya aya i'nde tsje-la Nainá, ngi kitsee jè ni'ndi ra
 ya inchrabà-ni a'ta 'tse kjoajeya-la Nainá kò a'ta 'tse nga'ño-la;
 niyá ra ma 'jaha'sen ya aya i'nde tsje 'kia nga takó kjè bitjasòn
 kjohi'in ra ito ma-ni ra 'jilkó jñà ìkjalì ra ito ma-nioo.

Chitsín ra ito ma-ni ra 'tse kjojti-la Nainá

16 1 Kí'nchré jngo jtá ra 'ño kíichja ra ya itjo-ni ya i'nde
 tsje-la Nainá, ra kitsò-la jñà ìkjalì ra ito ma-ni:

—Tangió kò tixten ya asòn isà'nde jè kjohi'in ra 'ya kjojti-la
 Nainá ra tjíya ya chitsín ra ito ma-ni.

2 Kijì jngo ìkjalì ra kii ítjòn; tsikíxten ya asòn isà'nde jè ra
 tjíya jè chitsín ra tsá'ya; nga'tsi jñà xitá ra tjí'ta-la chibá-la cho
 ra 'ño 'cho 'kioo, kò jñà ra bekkón jè isén-la cho rakìi, jngo
 'chin tsako-la nga tsajajno jtsé ijo-la ra bato 'ño 'cho tsatsíjen
 kò ra bato tse kjohi'in kitsjà-la.

³Jè ìkjalì ra ma-ni jò, yaá tsikíxten-jin ya ajin ndáchikon jè ra tjíya chĩtsín-là; jè ndáchikon ngi kjójní-ní koni tsa jní-là xita ra xá ini'ken-ni, kò nga'tsì cho ra tjín ya ajin ndáchikon ngi 'ken ijye-ní.

⁴Jè ìkjalì ra ma-ni jàn, yaá tsikíxten ra tjíya chĩtsín-là ya ñánda nga tjín xangá nandá kò ya ñánda nga tíjjo nandá; jñà nandá saba jní kjomà. ⁵Kí'nchré-là jè ìkjalì ra 'tse nandá nga kitsò:

—Jì Nà'in, kjohixí ra tji'nì koni 'sín tjinikasín kjohi'in kii ta ngatjì-là kjoa ra tjín isà'nde, nga xita tsje-ní ra jì kò jíí-ní ra tijni 'ndi 'ndi kò jíí-ní ra tijna-ni skanda tì'sa kjotseé. ⁶Nga jñà xita kii, tsikíxten jní nga isì'ken jñà xita-li kò jñà xita ra kiichja ngajo-li; kò 'ndi 'ndi, 'koaá 'sín tji'bi-là jì nga jní kata'bi koni 'sín nga bakèn-là.

⁷Tì'koaá kí'nchré jngo-là jta ra ya a'ta ímixa tsje-là Nainá kiichja-ni nga kitsò:

—Jì Nà'in ra Nainá 'mì-li, jì ra bato tse nga'ño tjín-li, kixí kjoa, jñà kjohi'in ra tji'bi-là xita, ngi kixi tjín koni 'sín nga bakèn-là.

⁸Jè ìkjalì ra ma-ni ijòn, yaá tsikíxten-jnó tsá'bí jè ra tjíya chĩtsín-là; kò jè tsá'bí ki'tsi'ndeé-là nga jè ndabá-là 'ño katachjàn-là xita. ⁹Kò batoó 'ño kichjàn-là jè ndabá-là tsá'bí jñà ijo-là xita; kò jñà xita kii, ta isaá kiichjajno jnchro-là Nainá ra tjín-là nga'ño a'ta 'tse kjohi'in kii; kò mì kì isíkájno jé-là, kò nì mì jeya isíkájna Nainá.

¹⁰Jè ìkjalì ra ma-ni 'òn, yaá tsikíxten-jnó ra tjíya chĩtsín-là ya ñánda nga tíbatéxoma jè cho ra 'ño 'cho 'kioo; ya ñánda nga tíbatéxoma, 'ño kjòjñò nítjen. Jñà xita ra ya títsajna, ngi iskinenè ndijen-là ta ngatjì-là nga ajò kjomà-là ijo-là jñà kjoa kii. ¹¹Takó mì kì isíkájno jé-là xita kii; ta isaá jnchro kiichjajno-là Nainá ra 'tse ngajmi ta ngatjì-là nga ajò kjomà-là jñà 'chin jtsé ra tsako-là ijo-là.

¹²Jè ìkjalì ra ma-ni jon, yaá tsikíxten-jín ra tjíya chĩtsín-là ya ndáje ra 'mì Éufrates; jè nandá-là xangá jè, kixiya-ní mé-ni nga ma koto-ni jñà xitaxá ítjòn ra ya nchrabá-ni ya ñánda nga bitjokátji-ni tsá'bí.

¹³Kíjtse-náa tsa'ba jè ye ra 'ño je 'ki kò ya tsa'ba jè cho ra 'ño 'cho 'kioo, kò ya tsa'ba jè xita ra kiichjaya 'én ndiso nga itjo jàn inìma 'cho ra koni kjòn xke kjòn. ¹⁴Jñà inìma 'cho

kìi, inìma 'cho-la níí-ní; jñà ra bakón kjojkón kò ra fi nga bíxkóya jñà xitaxá ítjòn ra tjín ya nga tíjngo isà'nde nga skajàn jè nichjìn ra ijye kò'sín tjínda-la jè Nainá ra bato tse nga'nño tjín-la. ¹⁵ “Nda tiná'ya, nga 'koaá 'sín kjí'ia ra 'an koni 'sín 'fii jngo xita chijé. Mé ta nda-la jè xita ra ijye tjínanda 'kia nga 'an ra kjí'ia kò ra ijye kjijnanda nikje-la; kò tsa kjijna líká, jchaá-la kjosabà-la.” ¹⁶ Jñà inìma 'cho-la níí, yaá tsikíxkóya jñà xitaxá ítjòn ra tjín ya isà'nde ya i'nde ñánda nga 'mì Armagedón ra 'én hebreo.

¹⁷ Jè ikjalí ra ma-ni ito, yaá tsikíxten ya ajin isén jè ra tjíya jè chitsín-la. Ya aya i'nde tsje-la Nainá ra tjína ján ngajmi ñánda nga tjína jè ra tjinasòn íxile nga tibatéxoma itjo jngo jta ra 'ño kiichja nga kitsò:

—Ijyeé itjasòn.

¹⁸ Akjòn taxki 'ño jate, kò ina'yá-la jta, kò kitsin 'chon; 'tsa chón ra bato 'ño 'tsa; kjè sa nijngo chón ra kò'sín ta 'ño 'ba skanda 'kia nga tisa isinda jñà xita ya asòn isà'nde. ¹⁹ Jè naxindá ra 'ño nda 'yaxkon-la, jàn-ya kjomà. Kò jñà naxindá ra chja-ni jngó jngó nangi ra tjín isà'nde, jngo kjá ixojen. Kò jè naxindá ra 'mì Babilonia ra 'ño nda 'yaxkon-la mì kì isikato jè Nainá; kitsjá-la kjohi'in ra ijncha chitsín ñánda nga 'ya kjojtí-la ra 'ño ajò kjomà-la. ²⁰ Nga'tsi nangi ra ya kjihijyo ya ajin ndáchikon, jngo kjá kichija; kò jñà nindo, mì kì tì kijcha-ila. ²¹ Ján ngajmi inchrabà-ni jtsí najo ra iskatsanè jñà xita; kò 'ño tsiña kjòn skanda tsatoó-la ichán kilo iyí nga jngó jngó. Jñà xita 'ño kiichjajno-la Nainá ta ngatjì-la jè kjohi'in ra 'jiikó jtsí najo nga batoó tse kjohi'in ki'tsi-la.

Kó'sín nga ki'tsi-la kjohi'in jè chjoón skáya

17 ¹ Jíi jngo jñà ikjalí ra ito ma-ni jñà ra ito chitsín 'ya ra ito skoya kjohi'in ijncha; tsakákòd-na nga kitsò-na:

—Nchrabí, kokon-la jè kjohi'in ra 'ki-la jè chjoón skáya ra 'ño nda 'yaxkon-la ra ya tjína ñánda nga 'ño kjìn xangá nandá kjihijyo. ² Jñà xitaxá ítjòn ra tjín ya isà'nde yaá isingásòn-kò chjoón skáya rakìi nga kjíi nainá kijtjngi-la ra 'koa ngoya-la koni tsa ya kiskàjin-kò kjoachijngi-la chjoón skáya ra kìi, kò nga'tsi xita ra tjín nga tíjngo isà'nde jé xán 'tse kjoachijngi-la chjoón rakìi kjo'chì-ni.

³'Kia nga isikatsíjen jngo-na kjoa jè Inìma Tsje-la Nainá, jè ìkjalì yaá ìko-na ya ì'nde a'ta xìn ñánda nangi kixì. Yaá kítse jngo chjoón ra tíjnakjá jngo-la cho ra 'ño 'cho 'kioo ko ra inì 'ki. Jè cho rakì, tíjn-jno tíjn'ta ya ijo-la 'én ra 'cho tsò nga chjajno-la Nainá; ko ito ma-ni skò ko te ma-ni nchrajá-la. ⁴Jè chjoón rakì, nikje chji'ndì ko nikje inì 'ki ra kjiya; kicha siné ijájno, ko najo chjí ra 'ño nda kjòn ko jè najo ra 'mì perla. Ko tsá'ya jngo chítsín ra ngi kicha siné ra ya tjíya nga'tsi kjoa'cho-la ko kjoatjé ra 'tse kjoachijngi ra 'sín. ⁵Ya tótjen-la jí'ta jngo 'í ra kjo'ma ra mì kì fíya-ná mé-ni kotsò-ni, jè ra tsò: “Jè naxindá je Babilonia, ra 'ño 'yaxkon-la, jè ra na-la ma nga'tsi íchjín skáya ra tíjn ko nga'tsi kjoa'cho ra tíjn ya isà'nde.” ⁶Kítse-náa jè chjoón 'chi ra jní-la xita-la Nainá kjo'chi-ni ko jní-la xita ra ini'ken ra ta ngatjí 'tse Jesús. Ko 'kia nga kítsee, ta 'koaá kjomà-na, ngi ta kjóxkón-na. ⁷Kiaá kitsò-na jè ìkjalì:

—¿Mé-ni nga maxkón-li? 'Aán koxín-la kó'sín tsò-ni jè kjoa'ma ra a'ta 'tse chjoón rakì ko a'ta 'tse cho ra 'ño 'cho 'ki ra tíjnakjá-la, jè ra ito ma-ni skò ko ra te ma-ni nchrajá-la. ⁸Jè cho ra kà'yi, jè-ní ra tíjnakon nga tí'sa-ni, tanga ijye 'ken-ní, ko ijyeé mejèn nchrabámijìn-ni ya ngajo natjan nga kiji ya ñánda nga ngi ta ya jchija. Jñà xita isà'nde ra mì tsa ya jí'ta 'í-la ya xajon ra 'tse kjobinachon skanda tí'kia-ni nga tí'sa isinda isà'nde, ta koxkón-la 'kia nga skoòtsíjen-la jè cho ra 'ño 'cho 'kioo, nga jè-ní ra tíjnakon nga tí'sa-ni, ra ijye 'ken ko kotsíjen india-ni.

⁹Yaá ijndí machjeén jè kjobítsjen ra chjine jíjn. Jñà skò ra ito ma-ni, itoó nindo tsò-ni; ko jñà nindo kii, yaá tíjnason jè chjoón rakì; jñà skò ra ito ma-ni, tí'koaá ito xitaxá ítjòn tsò-ni. ¹⁰Ko 'òn ma-ni ra ijye iskajen-ngi; jngo-isa-ni ra takó tíbatéxoma; jè ra ijngo, takó kjè kì 'fii; tanga 'kia nga kj'íi, ta chibaá nichjín kotéxoma. ¹¹Jè cho ra 'ño 'cho 'ki ra tíjnakon nga tí'sa-ni, tanga ijye 'ken, jè-ní ra ma-ni jin xitaxá ítjòn; yaá tíjnajin-la jñà ra ito ma-ni ko yaá tífi ñánda nga ta ya jchija.

¹²Jñà nchrajá ra te ma-ni ra kà'yi, teé xitaxá ítjòn jíjn-ni ra takó kjè kì bí'tsia nga batéxoma. Tanga ta jngoó hora nga xitaxá koma nga taña kotéxoma-kjo ko jè cho ra 'ño 'cho 'kioo. ¹³Jñà xitaxá ítjòn kii ra te ma-ni, ta jngoó kjobítsjen jíjn-la nga yaá siingatsja jñà nga'ño-la ko jè kjotéxoma-la jè cho ra 'ño

'cho 'kioo. ¹⁴Skajàn-kjo-koó jè Forrè, ko jé Forrè sìikijne; nga jé batéxoma-la nga'tsi xita ra batéxoma, ko jé Xitaxá Itjòn-la nga'tsi ra xitaxá itjòn títshijyo; ko jña ra ya tjtshijyo-ko, xá inakjoá-ila, ko xá itjahájin-ni, ko kixí síkitjasòn-la.

¹⁵Kitsò-isa-na jè ìkjalì:

—Jè nandá ra kàchitsjen-la ñánda nga tjna jè chjoón skáya rakì, naxindá-ní, xita kjin-ní, jña-ní xita ra tjin nga jngó jngó nangi ra tjin ya isà'nde, ko jña-ní xita ra chja nga'tsi 'én ra tjin ya isà'nde. ¹⁶Jña nchrajá ra te ma-ni kà'yi ko jè cho ra 'ño 'cho 'kioo, kojtikeyè jè chjoón skáya rakì. Sketon-ní ko síkájna líka-nì, skineé jè ijo-la ko ngi koó ni'í nga kòkà-ni. ¹⁷Nga jè Nainá, 'koaá 'sín ijye tsikjín ya kjobítsjen-la jña xita kì, nga ko'sín kata'sín koni 'sín jè Nainá iskosòn-la. 'Koaá ma-ni nga sìjngoó jña kjobítsjen-la jña xita kì nga sìngatsja jña kjetéxoma-la jè cho ra 'ño 'cho 'kioo. ¹⁸Jè chjoón ra kà'yi, jè-ní jè naxindá-je ra batéxoma-la nga'tsi xitaxá itjòn ra tjin ya isà'nde.

Kó'sín nga iskajen-ngi jè naxindá Babilonia

18 ¹Ra ijye kjomá kjoa kì, ijngo ìkjalì kítse-isa ra inchrabàjen-ni ya ján ngajmi ra 'ño tse nga'ño tjin-la; jè kjoajeya-la ra 'ño jate tsatsjen, ngi kishisen tjinngo ya a'ta nangi. ²Ñó kiichja nga kitsò:

—Ijyeé iskajen-ngi, ijyeé iskajen-ngi jè naxindá-je ra 'mì Babilonia; ijyeé ta i'nde-la inima 'cho-la nií kjamà ko ngajo-la nga'tsi ra inima 'cho ra tjé kjòn; ko yaá títshajna jña nise ra 'ño 'cho kjòn ra mì kì ma chine. ³Nga nga'tsi xita isà'nde, yaá isíngásòn-ko jè naxindá je rakì nga kj'íi nainá kiitjingi-la koni 'sín xita ra kjoachijngi 'sín, 'koaá ngoya-la tsa ya kjo'chi-ni xita jña kjoachijngi ra ki'se ya ajin naxindá ra kì. Ko jña xitaxá títjòn ra tjin ya isà'nde, ti'koaá yaá kiitjingi-te-la ra kj'íi nainá ra tjin ya naxindá rakì koni tsa ki'sin-te kjoachijngi. Ko jña xita isà'nde ra batínaya-ni tsajmì, yaá kjonchiná-ni nga'ta 'tse kjoa'cho ra ki'se-la jè naxindá ra kì.

⁴Ijngo jta kí'nchre-isa-la ra ngajmi inchrabà-ni nga kitsò:

—Jìòn ra naxindá tsa'an, títjokajion jè i'nde rakì, mé-ni nga mì ya kjótsji-jé-te-no jè jé ra 'sín, ko ti'koaá mé-ni mì ya kòkò-te-no jña kjohi'in ra tjábé-la. ⁵Nga jña jé-la ijyeé 'ño kjetse skanda ijye tshijin i ngajmi, ko jè Nainá tí'sín kindá

nga'tsi kjoa'cho ra inchi'sín. ⁶Ko'sín katama'tin ngajo-ni koni 'sín nga ki'sín ra jè. Jò 'ka ko'sín katama'tin ngajo-ni koni 'sín tjín kjoa'cho ra ki'sín. Tijé-ni chitsín ra tsikíndayá xán, jò 'ka ko'ki jchá 'ti ngajo-ila koni 'sín jchá xán ra jè tsikínda. ⁷Ta ngatjì-la nga jeya isíkijna ijo-la ko nga isitsjako-te ijo-la, ko'sín 'ti-la kjohi'in nga katakjindáya-ni ndáxkon. Nga 'koaá 'sín tsò ya ajin iníma-la: “Aán-ná chjoón ítjòn ko 'aán tíbatexóma, ko mì tsa chjoón jch'an-jiàan, ko nijngo nichjin nga kjohi'in sikjiáan.” ⁸'Koaá ma-ni nga ta jngo kjón nichjin kj'íí kanè ijye kjohi'in ra 'ki-la: kiyá xita-la; skíndaya-ni ndáxkon; kokjijnchrá-la. Ko ngi ni'í kjehesko-ni. Nga batoó tjín-la nga'nó jè Nainá ra ijye ko'sín kiskosòn-la nga kotjín kjohi'in tsjá-la.

⁹Jñà xitaxá ítjòn ra tjín ya isà'nde, 'nó skíndayake ko 'nó 'on kama-la 'kia nga ske nga tímihijín jè ni'ndi-la nga títi jè naxindá je rakìi ya nãnda nga kijitjingi-la nainá xkósòn ra tjín ya naxindá je rakìi ra 'koa ngoya-la koni tsa kijitjingi jngo-la chjoón ra kisiko kjoachijngi ko nga kisitsjako ijo-la. ¹⁰Kjiín kincha-ni nga jtsakjòn-la jè kjohi'in rakìi; 'nó kichja nga kítso: —iIma-ró-ni, ima-ró-ni naxindá je Babilonia ra 'nó nda kijchaxkon-la, nga ta jngohíjta kjón-ní kà'fiikánè-la jè kjohi'in ra ka'bi-la!

¹¹Jñà xitá ra tjín ya isà'nde ra batínaya-ni tsajmì, ti'koaá skíndayakeé-te nga baá 'se-la nga mì ti yá ra kotse-ni jñà tsajmì-la, ¹²jñà tsajmì ra kichá sinè, ra kichá chroba, ko najo chjí ra 'nó nda kjòn, ko ndáton ra 'mì perla, ko nikje chjí ra chroba kjòn, ko ra chji'ndi nájtsé kjòn, ko nikje ra ngi seda ko nikje ra inì kjòn, ko nga'tsi yá íte ra nda jne, ko kjín ndiyá-la tsajmì chjí ra ngi ninda ni'nó cho isinda-ni, ko tsajmì ra yá akon isinda-ni, ko kichá bronze, ko jñà kichá ra 'mì hierro, ko jñà najo ra 'mì marmol; ¹³ko jñà chrjaba-yá canela, nga'tsi tsajmì ra nda jne, ko chrjongó nainá, ko perfume ra 'nó nda jne ra 'mì mirra, chrjongó 'tse yá olivo, ko xán ra 'tse to uva, ko sihitì, ko chijo niño nchrajín ko trigo, ko jñà cho ra ma 'ba 'chá, ko forrè, ko kabayo, ko carreta, skanda satína-te jñà xitá ra chi'nda 'nó síxá. ¹⁴Kítso-la:

—iNga'tsi kjoa ra nda isasèn-la ijo-li, ijyeé itjahíxìn-li; ijyeé inichija tsji nga'tsi tsajmì ra nda kjòn ra tsjachi tsiki, ko ni-ti-jngo nichjin sakò india-ili!

¹⁵Jñà xit̄a ra t̄jín ya isà'nde ra batínaya tsajmì ra ya kjonchiná a'ta 'tse naxindá rakìi, kjiín kincha-ni nga jtsakjòn 'kia nga ske jè kjohi'in rakìi. 'Ñó skindayake kò baá 'se-la, ¹⁶nga kitsò:

—Mé ta jé-la jè naxindá-je ra ngi nikje lino chraba tsakjaya, kò nikje ra chji'ndi nájtsé, kò ra nikje inì, kò nga tsajajno ya ijo-la ra ngi kich̄a sinè, kò najo chjì ra 'ñó nda kjòn, kò ndátòn ra 'mì perla, ¹⁷nga ta jngohíjta kjón-ní kafehesòn-ni nga'tsi kjoanchiná ra t̄jín-la!

Nga'tsi xit̄a ra síxáko chitso kò nga'tsi xit̄a ra ya inchifiya ya chitso, kò jñà xit̄a ra ya síxá ya aya chitso kò nga'tsi ra ya síxá ya ajin ndáchikon, kjiín tsincha-ni ¹⁸'kia nga kijtse jè ni'ndi-la nga títi jè naxindá rakìi; 'ñó kiichj̄a nga kitsò:

—Ni kjè sa jngo naxindá ta nda ki'yaxkon-la koni jè naxindá ra títi 'ndi-ni.

¹⁹Tsikíxten-jnó chijo ya skò kò 'ñó ba ki'se-la nga iskindayake nga kitsò:

—Mé ta jé-la jè naxindá-je rakìi, nga nga'tsi ra t̄jín-la chitso ya ajin ndáchikon, ndaá kjonchiná-ni a'ta 'tse kjonchiná ra ki'se-la jè naxindá je rakìi, kò 'ndi-ni ta jngohíjta kjón-ní kafehesòn-ni nga'tsi kjoanchiná-la.

²⁰Nga'tsi ra titsajna ján ngajmi, tsjaá kata'se-no; kò nga'tsiò ra xit̄a-la Nainá ma, kò jìòn ra tsikíxáya-no Cristo, kò jìòn ra inakjoá ngajo-la Nainá, tsja 'tè-la takòn. Nga ijyeé jè Nainá kàtsjáhi'in-la ta ngatjì-la nga'tsi kjoa ra isìko-najìòn.

²¹Jngo ìkjalì ra 'ñó tse nga'ñó t̄jín-la, jngo najo tse iskábé ra najo natsí ra litjì 'ki, akjòn yaá isikàtjen-jin ya ajin ndáchikon, kitsò:

—Naxindá Babilonia ra 'ñó nda kijchaxkon-la, 'koaá tì'sín 'ñó nanga skajin-ndá kò ngi jchija-ní kò mì tì yá ra skexkon-isa-ni ya isà'nde. ²²Kò ya i'nde rakìi, mì tì kì kiná'ya-ila jñà ra síkjane arpa kò jñà ra síkjane chrjoo itsjì kò jñà ra síkjane chrjoo i'i. Kò mì tì yá xit̄a 'se-ni ra ma-la síxáko ta mé tsajmì-nioo. Kò mì tì kì mé najo molino koxáko-ni. ²³Ni-ti-jngo ni'í kohisen-ni ya i'nde rakìi, kò mì tì yá xit̄a kixan-ni, ta ngatjì-la nga batoó 'ñó nchiná kina'yà-la nga tíjngo isà'nde jñà xit̄a-la ra tsatínaya-ni tsajmì, kò ta ngatjì-la nga jñà kjoatj'ee ra ki'se jè naxindá rakìi, tsikíndisoko nga'tsi naxindá ra t̄jín isà'nde. ²⁴Jé naxindá rakìi t̄jín-la jé nga kinì'ken kò nga

kixaájten jní-lá xítá-lá Nainá kō jñà ra isìchjeén Nainá nga kiichja ngajo-lá, skanda nga'tsi xítá ra kinì'ken nga tíjngo isà'nde.

Kó'sín nga 'yaxkón kō nga nitsjakō Nainá ya ján ngajmi

19 ¹Kia nga ijye tsato jñà kjoa kìi, ya ján ngajmi kí'nchre-lá jta ra 'nó jchán ina'yá-lá koni tsa kjín jchán ma-ni xítá nga kitsò:

¡Aleluya! ¡Nda kata'yaxkón Nainá!

Nga jè tsachrjekàjin-ná kjohi'in,

kō jè-ní ra jeya tíjna

kō ra 'nga tíjna

kō ra tse nga'nó tíjn-lá;

² nga ndaá tíjn kō kixíí tíjn koni 'sín nga bíndajín ra jè,

koni 'sín nga ijye kitsjá-lá kjohi'in jè naxindá je rakìi,

ra isìkitsón-jin isà'nde nga tsakón-lá xítá nga kj'íi nainá

kiitjingi-lá,

'koaá ngoya-lá koni tsa tsakón-lá a'ta 'tse kjoachijngi-lá

kō kitsjá ngajo-lá kjohi'in

koni 'sín nga tsikíxten jní-lá nga kisì'ken jñà ra chì'nda-lá

Nainá kjomà.

³Íjngo 'ká kitsò-isa:

—¡Aleluya! ¡Nda kata'yaxkón Nainá! Nga jè ni'ndi ra tífaá'ndi nándá nga títi naxindá rakìi, 'koaá 'sín kjoaá'ndi skanda ta mé nichjin-ni.

⁴Jñà xítá jchínga ra kahíjòn ma-ni kō jñà ra ijòn ma-ni ra títsajnakon, tsincha-xkó'nchi-niña-ní nga kijtsexkón jè Nainá ra tíjnasòn íxile-lá nga tíbatéxoma kō kitsò:

—¡Kō'sín katama, nda kata'yaxkón jè Nainá! ¡Aleluya!

⁵Jngo jta itjo-ni ya nándá nga tíjna jè ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma ra kitsò:

Nda jchaxkón Nainá nga'tsiò ra chì'nda-lá ma,

kō íchjín kō íchjá kō íxti kō i'ndí,

jiòn ra ngi koó kjoskon-no nga 'yaxkón Nainá.

⁶Tí'koaá kí'nchre jtaá-te-lá ra 'koa 'sín ina'yá-lá koni tsa kjín jchán ma-ni xítá ra kiichja, koni tsa faháya-lá jè nandá 'kia nga 'nó fane, kō koni 'sín nga faháya-lá jè 'chon 'kia nga 'nó tsin, nga inchitsò:

¡Aleluya!

ĩNda jchaxkón jè Nainá ra Na'ín-ná!
 Nga jè ra bato 'ñó tse nga'ño tjin-la
 kò ijyeé jè tíbatéxoma.

⁷Tsja 'ké-lá jè inìma-ná
 kò sìtsjakeé jè takén
 kò jeya sikíjneé ra jè,
 nga ijyeé ijchó nichjin-la nga kixan jè Forrè.
 Kò jè chjoón-la ijyeé tijnanda,

⁸kò ijyeé ka'bì-la nikje chraba ra kjónaya,
 jngo nikje tsje ra 'ño chjí-la ra ngi nikje fate-ní.

Jè nikje chraba ra 'ño chjí-la jè jngoya-la jñà kjoa ra nda 'sín
 jñà xita-la Nainá.

⁹Jè ìkjalì kitsò-na:

—Xajon ti'tì jñà 'én kì: “Mé ta nda-la jñà xita ra xá
 inakjoá-ila nga ya kokjen-kò jè Forrè 'kia nga kixan nga kijnna
 'sí.”

Kò kitsò-isa-na:

—Jñá kì ra ngi 'én kixi-la Nainá.

¹⁰Tsásen-xkó'nchi'tá-la 'an jè ìkjalì nga mejèn-na nga
 skexkón, tanga kitsò-na:

—Majìn, kì tà chjàn ko'sín 'nì; tì'koaá chì'nda-la Nainá-ná ra
 'an koni nga jì, kò koni jñà 'ndsì ra i'ka ra nda inchifitjìngi-la
 'én kixi ra kitsjà Jesús. Jè Nainá nda jchaxkín.

Jñà 'én kixi ra kitsjà jè Jesús, tijná-ni ra síchiya-la jñà xita ra
 síchjeén Nainá nga chja ngajo-la.

Jè ra tijnasòn-la jè kabàyo chraba

¹¹'Kiaá kítsee jè ngajmi nga tì'xá, kò jngo kabàyo chraba
 tsatsjén. Kò jè ra tijnakjá-la, jò 'í tjin-la, jngo ra tsò-ni: Ngì
 Kixíí Síhitjasòn, kò ra ijngo: Ngì Xita Kixi-ní. Nga ngi kixíí 'sín
 'kia nga bínda-jín kjoa kò 'kia nga kjaán. ¹²Jñà xkon, 'koaá 'sín
 kjòn koni tsa títi ni'í; kò ya skò kjín jchán corona ra itsíná kjòn
 tji'a-la, kò jngo 'í tji'ta-la ra mì kì yá be kòtsò-ni; ta jngoó jè
 ra be. ¹³Jè nikje ra kjinaya, jní ijàjno tijnngo. Kò jè 'í-la, 'Én-la
 Nainá 'mì. ¹⁴Yaá tjìngi-la jñà chíchàn ra 'tse ngajmi; kjiya nikje
 chraba ra ngi tsje kjòn kò ra 'ño chjí-la; títsakjá-la kabàyo ra
 chraba kjòn. ¹⁵Jngo kichà ndajò ra itsjì 'ki ra 'ño ijò bitjo-ni ya
 tsa'ba jè ra tsjáhi'in-la nga'tsi xita naxindá ra tjin ya isà'nde.
 Kò jngo kichà koaya tsja nga kotéxoma-ila jñà naxindá. Jè

sabá kōsinè to uva ya aya chitso najo nga kōchrje nandá xán ra t̄jiko k̄jōjti-lā Nainá ra tse k̄johi'in 'ya, nga bato tse nga'ño t̄jín-lā ra jè. ¹⁶ Ya āsòn nikje-lā kō ya āsòn chrjamí-lā t̄j'f'ta 'én ra tsò: “Jè ra xitaxá ít̄jòn-lā ra xitaxá tít̄jòn tít̄sajna kō jè ra batéxoma-lā nga'tsi xitā ra batéxoma.”

¹⁷ Jngo ìkjalì kítsee ra ya s̄jnasòn ya tsá'bí nga 'ño k̄iùchja-lā nga'tsi chō ra t̄jímajin ya ājin isén ra k̄jine ijo seen nga kitsò-la:

—Nchrabá tíxkóya xàngioo nga'tsi-no, mé-ni nga ch̄jine-no nga'tsi j̄nà ijo ra jè Nainá ijye t̄jinda-lā, ¹⁸ nga ch̄jinee ijo-lā j̄nà ra xitaxá ít̄jòn, kō ijo ra 'tse chíchàn ít̄jòn, kō ra 'tse xitā nchíná, kō ijo-lā kabàyo, kō 'tse xitā ra bitsakjá-lā, kō ijo-lā ra nga'tsi ta yá xitā-ni, ra xitā ch̄i'nda kō j̄nà ra mì tsa xitā ch̄i'nda, kō íchjín kō íchjā kō ìxti kō i'ndí.

¹⁹ Kō kítse-náa jè chō ra 'ño 'cho 'kioo kō nga'tsi j̄nà ra xitaxá ít̄jòn tít̄sajna ya isà'nde kō j̄nà chíchàn-lā; k̄jóxkóya-ní mé-ni nga skajàn-kō-ni jè ra t̄jínakjá-lā jè kabàyo chraba kō chíchàn-lā ra t̄jiko. ²⁰ Tanga indabá'ño jè chō ra 'ño 'cho 'kioo kō indabá'ño-te jè ra k̄iùchjaya 'én ndiso, jè ra ki'sìn k̄jōxkón ya ngixkōn jè chō ra 'ño 'cho 'kioo nga tsikíndacha-lā j̄nà xitā ra isi'ta ch̄iba-lā nga t̄i'koaá k̄jtsèxkón jè isén-lā jè chō rak̄i. Yaá inìkatsajin t̄ikon ngajòo ya ājin ni'í ra t̄itì jngā ra ngi kōo azufre t̄itì-ni. ²¹ J̄nà xitā ra i'ka, jè 'ken-ni jè k̄ichā ndajò ra t̄íbitjo ya tsa'ba jè ra t̄jínakjá-lā jè kabàyo; nga'tsi j̄nà chō ra bimajin ya ājin isén ra k̄jine ijo seen, j̄nà k̄joski-ni nga kiskine ijo 'ken-lā nga'tsi j̄nà xitā k̄i.

Jè ra jngo jmi nó

20 ¹ Jngo ìkjalì kítse-isa ra ngajmi itjojen-ni; 'ya jè yabi 'tse ngajo natjan, kō jngo cadena ra 'ño je 'ki k̄jinaya tsja. ² Itsabá'ño jè yē jchā ra 'mì: Xitā-níí, kō ra 'mì: Xitā Kondra, nga jngo jmi nó tsikíté'ño. ³ Kō yaá isikàtjen-ya ya ngajo natjan kō yaá tsikíchjà'ya. Tsikí'ta jngo ch̄iba nga tsikíchjà'ño mé-ni nga mì yá ra kōma skííxa-ni kō mì t̄i k̄i kōma k̄iñdisoko-ni j̄nà xitā naxindá ra t̄jín ya isà'nde skanda 'kia nga ijye koto jngo jmi nó. Ak̄jòn 'kiaá t̄jájnda'ño chiba n̄ichjín india-ni.

⁴ Kítse-náa íxile ra ijncha ñánda nga t̄isatéxoma, kō yaá tsikitsajna j̄nà ra xá kō'sín tsi'kì-lā k̄jotéxoma nga j̄nà

kìndajín. Kò kítseé-náa jñà inìma tsje-la jñà xítà ra kitisín ra ta ngatjì-la jñà 'én kixì ra kitsjà a'ta 'tse Jesús kò ra ta ngatjì-la nga jñà 'én-la Nainá kijitjìngi-la. Jñà xítà ra mì tsa jè kijtsexkón jè cho ra 'nó 'cho 'kioo kò tì'koa mì kì kijtsexkón jè isén-la cho rakìi, kò nga mì kì kitsjá'nde nga isi'ta-la jè chiba-la cho rakìi ya tótjen-la kò ya tsja. Jñà xítà kii, tsikitsajnaakoón india-ni, kò jngo jmi nó tsatéxoma kò jè Cristo. ⁵Ijndí nga jaáya ítjòn-la xítà. Tanga jñà mi'ken ra i'ka, skanda 'kiaá jaáya india-ila 'kia nga ijye tsato ra jngo jmi nó. ⁶Mé ta nda-la jñà xítà ra koko-la nga kjoaáya ítjòn-la! Xítà kii, ijye xítà-la Nainá koma. Nga jè kjobiya ra bijchó jò-ni, mì tì kì mé nga'nó tjin-la ra a'ta 'tse; mì tì mé ma siiko-ni. Ta isaá na'mì kama ra a'ta 'tse Nainá kò a'ta 'tse Cristo kò jngo jmi nó taña kotèxoma kò.

⁷Kia nga ijye kje ra jngo jmi nó jè ra xítà kondra kitjo-ni ya ñánda tjna'ya nga tísíkiín kjohi'in; ⁸kojmendií-ní mé-ni nga skoóndacha-la nga'tsi jñà xítà naxínda ra tjin nga tjngo isá'nde, jè Gog kò Magog. Kííxkóya xákjín mé-ni nga skajàn-ni nga 'se kjojchán. Batoó kjín ma-ni, 'koaá jngoya-la koni jñà chrjo ra ijncha ya andi ndáchikon. ⁹Tsinchimasòn-ní kóho'ki nga tjngo isá'nde; jngo tjandi kijì-la ya ñánda nga títsajna jñà xítà-la Nainá kò jè naxínda ra Nainá tsjake. Tanga jè Nainá, ni'í isikjinchrabájen-ni ya ján ngajmi nga tsaká nga'tsiò. ¹⁰Kò jè xítà-níí ra tsikíndocho-la, yaá inikátjen-jin ya ñánda nga títi jnga ni'í ra ngi kò azufre títi-ni, ya ñánda nga ijye títsajna jè cho ra 'nó 'cho 'kioo kò jè ra kiichjaya 'én ndiso; yaá siikjiín kjohi'in nga kò nichjin kò nitjen skanda ta kjiá-nioo kò skanda ta mé nichjin-nioo.

'Kia nga sindajín-la jñà mi'ken

¹¹Kítseé jngo íxile ra chraba 'ki kò ra 'nó je 'ki nga tijnasòn jè ra ya tíbatéxoma. 'Kia nga tsatsíjen jè ra tijnasòn íxile chraba, jè nangi kò jè ngajmi mì kì kijcha-la kó'sín nga ichijà. ¹²Kò kítse-náa jñà mi'ken ra íchjín kò íchjá kò jñà ra íxti kò i'ndí kjòn nga ijncha kixì ya ngixkon Nainá. Jñà libro itjá'xajin-ní [ñánda tí'ta mé ra ki'sín nga jngó jngó xítà], kò ijngo itjá'xa-isa ra askan-nioo jè ra libro 'tse kjobinachon; isindajín-la jñà mi'ken koni 'sín tjin kjoa ra ki'sín nga jngó jngó koni 'sín nga tí'ta jñà libro ra itjá'xajin. ¹³Jè ndáchikon

kitsjà jñà mi'ken ra ya tjíhijyo-la. Jè ì'nde 'tse mi'ken kò jè ì'nde 'tse kjohi'in kitsjá jñà mi'ken ra ya títsajna-la; kò 'kooá 'sín isindajín-la koni 'sín tjín kjoa ra ki'sín nga jngó jngó.
¹⁴⁻¹⁵ Jè ì'nde-la mi'ken kò jè ì'nde-la kjohi'in yaá inikatsajojín ya ñánda nga títi jnga ni'í. Kò jñà mi'ken ra mì kì isakò 'í-la ya a'ta xajon 'tse kjobinachon, yaá iskatsajojín-te ya ajin ni'í ra ngi títi jnga. Jé kjobiya rakì ra bijchó jò-ni.

Jngo ngajmi xitse kò jngo nangi xitse

21 ¹ Jngo ngajmi xitse kò jngo nangi xitse kítsee; jè ngajmi ra tíjna nga tí'sa ítjòn kò jè nangi, ijyeé kichija; kò mì tì kì mé ndáchikon kijna-ni. ² Kò kítsee-te naxindá tsje-la Nainá ra jè Jerusalén xitse, nga tínchrabájen-ni ngajmi ya ñánda nga tíjna Nainá, jè naxindá ra ijye kò'sín tíjnanda koni jngo chjoón ra kixan ra ijye tíjnda-la ijo-la nga tíkoá nga skaábé 'xin-la. ³ Jngo jta ra ngajmi inchrabà-ni kí'nchre-la ra 'ño kiichja nga kitsò:

—Chítsijen-la jè Ni'ya Tsje-la Nainá, ijyeé yaá tíjnajin masen-la jñà xita. Nga jè Nainá kíjnajin masen-la jñà xita, nga xita naxindá-la koma. Jè sabá Nainá kíjnako jñà xita kii nga Nainá-la kítóso-la. ⁴ Jè sabá Nainá sxi-xi-ni nga'tsi ndáxkon xita; kò mì kì tì yá xita ra kiyá-ni; kò mì kì tì yá ra skindaya-ni ndáxkon; kò mì kì tì yá ra 'on koma-la nga skiíjo-kò ijo-la; nga ijye tsato ra kjoa jchínga.

⁵ Kò jè ra tíjnason íxile ñánda nga tíbatéxoma, kitsó-ní:

—¡Chítsijen! 'An, tísixitseyá ijyeé-na nga'tsi tsajmì ra tjín.

Kò kitsò-na:

—Xajon ti'ti jñà ra 'an kotíxian-la; nga jñà 'én kii, ngi 'én kixi-ní kò ngi kixií tjín.

⁶ Kò kitsò-isa-na:

—Ijyeé itjasòn. 'An-ná ra tíjna ítjòn-na skanda kjo'tsia kò 'an-ná ra tíjna skanda 'kia nga kjehe'ta nichjin; 'an-ná ra tsiki'tsiá-na kò 'an-ná ra sikjehe'ta-na. Jñà ra xándá-la, ta kjo'tjò tsja-la nandá ra sk'í, ya ì'nde ñánda tíbitjo nandá ra tsjá kjobinachon. ⁷ Jñà ra sijkijne, jñá kongatsja ijye nga'tsi kjoanda kii; 'aán koma jè Nainá-la kò jñá koma íxti-na. ⁸ Tanga jñà xita ra tsakjón, kò jñà ra mì makjiín-la, jñà ra 'ño 'cho tjín kjoa ra 'sín, kò jñà ra xita sí'ken, jñà xita chijngi kò jñà xita ra 'sín kjoatj'ee, jñà xita ra kji'í nainá bexkón kò nga'tsi jñà ra xita

ndiso, yaá kòkò-la ya ñánda nga títi ni'í-jnga nga ngi kò azufre títi. Jé rakìi, kjobiya ra bijchó jò-ni.

Naxindá xitse ra 'mì Jerusalén

⁹Ji kasi'ta chraña jngo-na jña ìkjalì ra ito ma-ni, jña ra tjíma'ya jña chitsín ra ito ndiyá-la kjobi'in ra fehe'ta-ni tjíya, kò tsakákoð-na nga kitsò-na:

—Nchrabí ya ijndíi, mé-ni nga kokon-la jè chjoón ra tíjnanda jè ra kixan-kò jè Forrè.

¹⁰Kia nga jè Iníma Tsje-la Nainá isikatsíjen jngo-na kjoa, jè ìkjalì yaá ìkò-na ñánda síjna jngo nindo ra je 'ki kò 'nga 'ki, kò tsakón-na jè naxindá ra je 'ki ra naxindá tsje ra 'mì Jerusalén ra ya itjojen-ni ján ngajmi ra 'tse Nainá inchrabà-ni. ¹¹Jè naxindá tsje Jerusalén, 'koaá 'sín 'ño fate tsatsíjen koni tsa jngo najo chjí ra 'ño nda 'ki; kò ngi 'koaá 'sín fate koni jè najo ra 'mì jaspe ra kò'sín tsijen-yá-ni koni tsa chitsín. Kì kò'sín fate tsatsíjen-ni nga jé kjoajeya-la Nainá kò'sín isikatsíjen. ¹²Jngo chrjó ra 'ño je kò 'ño 'nga tjíchjàndi-ila jè naxindá rakìi, kò tejò ma-ni jña xotjoba-la. Nga jngó jngó xotjoba jngo ìkjalì síjnajto. Kò yaá tjí'ta 'í-la jña ra tejò naxindá ra ya inchrabà'ta-ni ixti-la Israel. ¹³Ya ñánda tjo-ni tsá'bí, jàn xotjoba tjín-la. Kò ya ñánda kàtjì-ni tsá'bí, tì'koaá jàn xotjoba tjín-la. Ya nga kixi-la ñánda tjo-ni tsá'bí jàn xotjoba tjín-la, kò ya ngaskoán-la ñánda nga tjo-ni tsá'bí tì'koa jàn xotjoba tjín-la. ¹⁴Jè chrjó ra tjíchjàndi-ni ya naxindá, tejò chrjó tjà'tsin tjín ya ñánda nga tejò 'í tjí'ta ra 'tse jña xita ra tejò ma-ni ra tsikíxáya-la jè Forrè.

¹⁵Jè ìkjalì ra túbako-na, jngo kicha kjiya tsja ra ngi kicha sinè ra koni 'ki jngo yá ra ma machiba-ni 'ki, jè ra síchjeén nga machiba-ni jè naxindá kò jè chrjó ra tjíchjàndi-ni naxindá kò jña xotjoba-la. ¹⁶Jè naxindá, 'koaá 'ki koni tsa jngo kàxa. 'Koaá tì 'ki ndajò-ni koni 'ki nga teyá. Jè ìkjalì, jé kicha ra tsá'ya kisichiba-ni jè naxindá. Jò jmi kò jò sindo kilómetro tjín-la. 'Koaá tì 'ki tjín-la, jè ra ndajò kò ra teyá kò ra 'nga. ¹⁷Isichibaá-te jè chrjó ra tjíchjàndi-la jè naxindá, jngo sindo kò ichán ijòn xkó ndseé tjín-la ra chiba 'tse xita isichjeén jè ìkjalì, [jè ra ichán nanga tjín-ni].

¹⁸Jè chrjó ra tjíchjàndi-ni, ngi jé kisinda-ni najo chjí ra 'mì jaspe. Tanga ra jè naxindá, ngi kicha sinè ra jè. 'Koaá 'sín

tsijen koni jngo chĩtsín ra tsje. ¹⁹Ko jñà chrjó tjà'tsin jè chrjó ra tjíchjàndi-ni ya naxindá, ngi sabà jñà najo chjí ra 'nó nda kjòn ijájno; jè ra tǐjna ítjòn, jé najo ra 'mì jaspe; jè ra ma-ni jò, jé najo ra 'mì zafiro; jè ra ma-ni jàn, jé najo ra 'mì ágata; jè ra ma-ni ijòn, jé najo ra 'mì esmeralda; ²⁰jè ra ma-ni 'òn, jé najo ra 'mì ónice; jè ra ma-ni jon, jé najo ra 'mì cornalina; jè ra ma-ni ito, jé najo ra 'mì crisólito; jè ra ma-ni jin, jé najo ra 'mì berilo; jè ra ma-ni ijan, jé najo ra 'mì topacio; jè ra ma-ni te, jé najo ra 'mì crisopraso; jè ra ma-ni tejngo, jé najo ra 'mì jacinto; ko jè ra ma-ni tejò, jé najo ra 'mì amatista. ²¹Jñà tejò xotjòba-la, tejò najo chjí ra 'mì perla tjín-ni. Nga jngó jngó xotjòba, jngoó najo chjí ra 'mì perla tjínda-ni. Jè ndiyá té-la naxindá, ngi kichá sinè-ní; 'koaá 'sín nda fate tsijen koni tsa jngo chĩtsín.

²²Ya ajin naxindá, nijngo ingo kǐjtsee. Nga jè sabá Na'ín-ná ra Nainá ra bato tse nga'nó tjín-la, ko jè Forrè, ra ma ingo-la. ²³Jè naxindá, mì tsa tǐ tsá'bí ko mì tsa tijé sá machjeén-ila nga síhisen-la; nga jè sabá kjoajeya-la Nainá síhisen-la; ko jé Forrè ma ni'í-la. ²⁴Jñà xita naxindá ra tjín ya isà'nde, jè kjoahisen-la Nainá kímahisen-ni; ko jñà xitaxá ítjòn ra tjín ya a'ta nangi, kikoó kjoanchiná-la nga ya siingatsja. ²⁵Jñà xotjòba-la naxindá níkjíá nga sichjà 'kia nga nichjin; nga ya ijndáa, mì kǐ tsa kojñò-jìn. ²⁶Jñà xita naxindá ra tjín ya isà'nde yaá kiko nga'tsi kjoanchiná-la ko nga'tsi ra 'nó nda kjòn nga ya siingatsja. ²⁷Nimé kjoatjé ma kjoaha'sen; nijngo ra kjoa'cho 'sín ko ra 'én ndiso chja ma kjoaha'sen-jin naxindá; ta jñà kjoaha'sen jñà ra jí'ta 'í-la jè xajon-la Forrè ra 'tse kjobinachon.

22 ¹Ra kjomà askan-nioo jé ikjalí tsakón jngo-na xangá ñánda nga tí'fa nandá ra kijjna tsjé tsje, jè nandá ra tsjá kjobinachon, ra ngi fate-ní koni tsa jngo chĩtsín. Yaá tíbitjo-ni ya ñánda nga tǐjna Nainá nga tǐjnasòn íxile nga tíbatéxoma ko ya ñánda nga tǐjna-te jè Forrè. ²Jè xangá nandá, yaá 'fa ya nga masen-la jè ndiyá té-la naxindá. Ya nga ngajò 'ka andi-la xangá nandá, síjna jè yá ra tsjá kjobinachon; jè yá, tejò 'ka majchá to-la nga inó; jngo 'ká majchá nga jngó jngó sá; jñà xka-la yá, jñà maxki-ila jñà xita naxindá ra tjín ya isà'nde. ³Mì kǐ tǐ mé kjoa 'se-ni ra mì kǐ sasén-la Nainá. Nga yaá kijna jè Nainá ko jè Forrè nga kotéxoma; ko jñà ra chí'nda-la ma, yaá síxá'ta-la. ⁴Ngi skoó'an tsijen Nainá; ko

jè 'í-la Nainá, yaá sí'ta ya tótjen-la. ⁵Ya ijndáa, mì kì tì nìtjen 'se-ni; kò mì tsa nì'í isen kochjeén-ila, kò mì tsa tì nì'í-la tsá'bí kochjeén-ila; nga jè sabà Nainá ra Na'ín-ná síhisen-la. Kò jñá kotèxoma skanda ta kjiá-nioo kò skanda ta mé nichjin-nioo.

Ijyeé kjochraña nga kj'íi jè Cristo

⁶Jè ìkjali kitsò-na:

—Jñà 'én kii, ngi 'én kixi-ní kò ngi kixi'í tjin. Jè Na'ín-ná ra Nainá jè ra síchiya-la jñà xita ra chja ngajo-la, jè kásikasén jè ìkjali-la mé-ni nga kòkòn-la jñà xita chi'nda-la jñà kjoa ra ta nditon kjón-ní kókama.

⁷—iNda chítsijen, 'an ijyeé kj'íi nditon-ná!

iMé ta nda-la jñà ra nda síhitjasòn jñà 'én ra kitsjà Nainá ra tjí'ta jè xajon rakii!

⁸An ra 'mì-na Juan, 'aán-ná ra kí'nchree kò ra kíjtsee jñà kjoa kii. 'Kia nga ijye kí'nchree kò nga kíjtsee, tsásen-xkó'nchi-niña-náa ya анги ndsako jè ìkjali ra túbakón-na jñà kjoa kii, nga kíjtsexkóon. ⁹Tanga jè ìkjali kitsò-na:

—Majìn kì tà chjàn kò'sín 'nì. Nga 'an, ti'koaá tì chi'ndaá-te ma koni ngaji, kò koni jñà 'ndsii jñà ra síhjeén Nainá nga chja ngajo-la, kò jñà ra síhitjasòn jñà 'én ra tjí'ta jè xajon rakii. Jé Nainá, ra jchaxkiín.

¹⁰Kò kitsò-isa-na:

—Kì tà chjàn bi'ma-jìn jñà 'én ra kitsjà Nainá ra tjí'ta jè xajon rakii, nga ijyeé kjochraña nichjin nga kitjasòn koni 'sín tíhja. ¹¹Jñà ra mì tsa xita kixi ya ngixkon Nainá, takó kò'sín katitsajna; kò jñà xita ra 'cho 'sín, takó kò'sín 'cho kata'sín-te; tanga jñà ra xita kixi ya ngixkon Nainá, kò'sín kixi katitsajna; kò jñà ra xita tsje, kò'sín tsje katitsajna-isa.

¹²—Nda chítsijen, 'an, ijyeé kj'íi nditon-ná nga 'ya jè kjetjò ra tsja-la nga jngó jngó xita koni 'sín tjin kjoa ra ki'sín nga jngó jngó. ¹³'Aán-ná ra tijná ítjòn-na skanda kjo'tsia kò 'aán-ná ra tijná skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin; 'an-ná ra tsiki'tsia-na kò 'an-ná ra sikjéhe'ta-na. 'Aán tijná ítjòn kò 'aán fehe'ta-na.

¹⁴Mé ta nda-la jñà xita ra [jè jní-la Forrè] sítsje-ni nikje-la mé-ni nga ki'nde-la nga ma skine to-la jè yá ra tsjá kjobinachon, kò mé-ni nga tjó'nde-la nga ya xotjoba-la naxindá ma kjoaha'sen-ni. ¹⁵Tanga nditsiaán kítsajna jñà ra xita naá, kò jñà xita ra 'sín kjoatj'ee, kò jñà ra kjoa chijngi

'sín, kò jǎ̀nà ra sí'ken xítà, kò jǎ̀nà ra kjí'í nainá be_xkón kò nga'tsi jǎ̀nà ra tsjake kjoandiso kò ra 'én ndiso chjǎ.

¹⁶—'ǎn ra 'mì-na Jesús, 'ǎán-ná ra ísikásén-no jè ìkjǎli-na mé-ni nga tsjá-no 'én a'ta 'tse kjoa kǐi, jìòn ra xítà naxindá-na ma. 'ǎn-ná jè jts'én ra itjo'ta-ni tje-lǎ David; 'ǎn-ná jè nitse-xó ra 'nó fate 'ki ra tjo 'kiǎ nga tajñòya.

¹⁷Jè Inìma Tsje-lǎ Nainá kò jè chjoón ra tíjnanda nga kixan, tsó-ní:

—Nchrabí [Nǎ'ìn Jesús].

Kò jìòn ra ìnchina'yá, kotixó-te:

—Nchrabí [Nǎ'ìn Jesús].

Jìòn ra xándá-no kò ra mejèn-no, nchrabá, 'tìo kjotjò jè nandá ra tsjá kjòbinachon.

¹⁸'ǎn, 'koǎá 'sín tíxian-no nga'tsi-no ra na'yá jǎ̀nà 'én ra kitsjà Nainá ra tjí'ta xajon rakìi: Tsa yá ra kǐisòn-isa-lǎ koni 'sín nga ijye tjí'ta, jè Nainá kǐisòn-isa-lǎ jǎ̀nà kjohi'in ra tjí'ta xajon rakìi.

¹⁹Kò tsa yá ra kjohíxìn i'ka-lǎ jǎ̀nà 'én ra kitsjà Nainá ra tjí'ta jè xajon rakìi, jé Nainá kjohíxìn-lǎ jè kjonda ra kòkò-lǎ a'ta 'tse yá ra tsjá kjòbinachon kò a'ta 'tse naxindá tsje-lǎ Nainá ra tjí'ta xajon rakìi.

²⁰Jè ra títsjá kixi 'én-lǎ a'ta 'tse kjoa kǐi, tsó-ní:

—Ngi kixí kjoa, ijyeé kjí'i ndìtoón-ná ra 'ǎn.

Jon, kò'sín katama. ¡Nchrabí jì Nǎ'ìn Jesús!

²¹Jè kjonda-lǎ Nǎ'ín-ná Jesucristo katijnako-no nga'tsi-no. Kò'sín katama.